

SOKOL

VESTNIK SOKOLSKE ŽUPE LJUBLJANA

ŠTEVILKA 2-3 • LETNIK I • JULIJ - AVGUST 1936

Resolucija

zbor društvenih načelnikov sokolske župe Ljubljana z dne 16. febr. 1936, osvojena od župne uprave, zbor društvenih prosvetarjev in od župnega občnega zbora.

Zbor društvenih načelnikov je na seji, na kateri je imel izbrati novo načelništvo župe za leto 1936./1937., sprejel tole resolucijo:

Za vzgojo posameznika je potrebna svoboda udejstvovanja, če hoče postati svoboden, delaven, samostojen in samozavesten Jugoslovan.

Zato hočemo samostojno, v sebi sklenjeno svobodno organizacijo. Vir sokolske misli, vzgoje in napredka je samo v iniciativnosti.

Sokolstvu gre zato že zakonito zajamčeno prvenstvo v telesni vzgoji naroda.

Ker smo ugotovili, da so vnanji vplivi in mnogostranost delovanja v edinicah vzrok nepravilnim usmeritvam k raznim smotrom, ki niso v bistveni zvezi z nalogami, hočemo v delovanju sokolskih organov popolno enotnost. Edino pravilna smer našega delovanja je sokolska telesna vzgoja — delo v telovadnici. Vsi organi morajo v tej smeri skladno delovati in preprečiti vsak tuji vpliv.

Pojasnila župnega načelništva k resoluciji.

Župni načelnik je moral zboru društvenih načelnikov sporočiti, da na ponovnih sestankih načelnikov ljubljanskih društev zaradi nezadostnih pogojev za uspešno delo spriči skrajno neugodnega stanja župe ni uspelo sestaviti liste za načelništvo kot predlog zboru društvenih načelnikov. Načelniško poročilo o vadbi je bilo porazno in vse je kazalo, da se bo to stanje le še poslabšalo. Podatki so pokazali, da je skoraj popolnoma prešlo zanimanje za bitne naloge organizacije, za vaditeljsko delo. Za vaditeljski tečaj spomladi leta 1935. so se prijavili iz podeželskih društev samo trije člani, čeprav bi bili tečajniki imeli brezplačno oskrbo. Več edinic sploh ni gojilo telovadbe, drugim je manjkalo vaditeljev, nekatera društva so se trudila opravičiti svoj obstoj z nekakšnim prosvetnim, neurejenim, nesmotrnim, z vidika sokolske vzgoje popolnoma brezpomembnim, večinoma zabavnim delom in se izkušala prilagoditi političnim prilikam. Med posameznimi organi v edinicah in v župi so bile le rahle formalne vezi brez živahnega, skrbnega in vestnega zanimanja za pogoje uspehov in za vzroke neuspehov v posameznih delovnih področjih, zlasti v telovadnicah. Poročilo je sledilo stvarno obravnavanje stanja v župi, razprava o delovanju edinic, župnih organov in o našem sokolstvu sploh. Razmotrivali so se vzroki različnih nedostatkov in pogošk in ugotovila dejstva, ki že nekaj let razkrajajo iniciativo v društvih in župnih organih. Pokazalo se je, da se je v preteklih letih krenilo že daleč stran od prave vzgojne smeri, da so vplivi neurejenega političnega življenja omejevali svobodni razvoj sokolstva, izločevali in izključevali svobodno iniciativnost, raz-

jedali samostojnost organizacije in jo podrejali nepoštenim, oblastičelnim naklepom političnih špekulantov.

Politični dogodki v državi v zadnjih letih so popolnoma zmedli pravilnost smeri na vseh področjih javnega življenja, najsi bo v politiki sami, v prosveti ali pa v gospodarstvu. Do leta 1929. so nasiljevale javno življenje v državi stranke s svojimi samoljubnimi, ljubosumnimi in koristoljubnimi prvaki iz predvojne dobe s starimi, nemoralnimi načini. Nepriznani, z negotovo bodočnostjo so brezobzirno in proti volji ljudstva, ki je s popolnoma izpremenjeno enotno miselnostjo v vsej državi pričelo svobodno državno življenje takoj po polomu Avstro-Ogrske, s sredstvi državne oblasti obdržali stare položaje in politični ustroj. Dušili in zadrževali so rešitev nujnih problemov sožitja v novi narodni državi ter izrabljali ljudsko zaupanje in državno moč v sebične strankarske namene. Zaradi neprestanega medsebojnega odtravanja prvakov strank od oblasti je zastal razvoj na vseh področjih državnega življenja.

Posledica je bila splošna demoralizacija in breznačajnost v javnem življenju. Zlo, ki ga je rodilo staro ohromelo strankarstvo, je bilo tako hudo, da ni bilo nikogar, ki bi bil imel pogum braniti ukinitve tega strankarskega ustroja politike. Ljudstvo je z zadoščenjem sprejemalo ukrepe, ki naj bi preprečili povratek stare strankarske politike, in upravičeno je vsakdo pričakoval, da bodo izginili iz javnega življenja vsi tisti, ki so s strastjo sadistov do skrajnosti, do umorov, razpaljevali vsiljeno sovraštvo lahkovernih ljudskih skupin.

Sokolstvo je vse dotlej obdržalo samostojno, iz lastne moralne moči svojo čisto, načelno jasno smer in ohranilo z redkimi izjemami čiste roke. Sokolsko vzgojno delo so opravljali plemeniti neznanj delavci, ki so jim uspehi bili edina nagrada, zdrava, disciplinirana, moralna skupnost zavestno stvarni smoter. Budno so stali na straži pred sokolskim hramom, prostovoljci, in vestno čuvali temelje, da jih ni izpodjedla politična demoralizacija. Trdno je stal sokolski hram na svojih zdravih idejnih temeljih, opremljen s pravilnimi vzgojnimi načeli, z lastno moralno močjo in svobodno disciplino, ko so se podirale okužene barake političnih strank. Ni bilo sile, ki bi bila mogla porušiti sokolsko zgradbo. Bilo je neogibno potrebno, da se prizna tako zgrajenemu, dejansko narodnemu, socialno-etičnemu ustroju pravica ne samo do obstoja, ampak tudi do prvenstva. Samo tak pomen ima in more imeti z zakonom izraženo priznanje. Izvrševalci zakona bi bili mogli tedaj z pospešenim razvojem preustrojiti javno življenje v duhu etičnih načel. Vsakomur je bilo jasno, da morejo samo moralno močne, s strankarsko preteklostjo neobremenjene osebnosti z natančno in jasno načelno opredeljenostjo na širokopotezni socialni zasnovi s krepkimi, stvarno usmerjenimi brezobzirnimi dejanji ozdraviti demoralizacijo javnega življenja.

Toda po kratkem presledku so se pojavili v javnem življenju in na državni pozornici isti ljudje, z istimi, čeprav že vsemu ljudstvu presedajočimi političnimi metodami. Občutna omejitev svobode tiska, besede in javne sodbe jim je omogočila, da so z izbranimi nemoralnimi sredstvi, z intrigami in ovaduštvom odstranili zapahe do oblasti in se polastili državne moči. Namesto strank so se pojavile nikomur odgovorne, od nikogar nadzorovane klike, ki so napravile v javnem in državnem življenju z izvajanjem breznačajne samovolje pravo protipravno anarhijo. In kakor marsikatera druga dobronamerno zamišljena zasnova, je tudi zakon o sokolstvu postal plen samovolje. Odstavile so se straže prostovoljcev. Resnim in vestnim delavcem, ki jim je resnica bila vodnica, se je s podlimi tajnimi sumničeni onemogočalo delo, sokolske delavnice so se praznile, zaupanje in vera sta ginevala, politične nagrade so izrivale prostovoljno delo in postale dnevnicke priganjačem demoraliziranih političnih samozvancev. Nastala je potreba po tajnostih za zakle-

njenimi vrati z lažnivimi napisi o ljubezni in bratstvu. Množice so to dobro opazile in so nemo, brez zanimanja in z izgubljeno vero šle svojo naravno pot mimo kričavih napovedovalcev velikih dogodkov. Ne zakon, ampak samovoljni špekulanti z zakonom so spačili sokolstvu pravi obraz in izraz.

Dogodki in pojavi minilih let so iznova pokazali in z vso očitostjo potrdili, da sokolstvo zaradi svojega narodno-vzgojnega smotra iz načelnih razlogov ne more postati ne politična, ne gospodarska organizacija, še manj od kakršnekoli politične akcije odvisna podružnica. Vzgoja je po svojem lastnem bistvu nepremostljivo ločena od politike in gospodarstva. Predmet vzgoje je oblikovanje človeka v dovršeno dejavno osebnost, predmet politike splošni državni in socialni red, predmet gospodarstva proizvodnja in razpečevanje materialnih dobrin. Že ta razlika odreja vzgoji prvenstvo pred politiko in gospodarstvom in jo postavlja na stopnjo kulturne vrednote nad politiko in gospodarstvo. Vzgoja že po stvarni predmetni razliki ne more biti podrejena politiki ali pa gospodarstvu. Še prav posebno predmetno svojstvena je telesna vzgoja po sokolski zasnovi. Njen obseg in način določuje prirodno-fizični in dušeslovni ustroj človeka, ki se ravna sestavno le po naravnih, od človeške volje neodvisnih prirodnih zakonih. Zato mora biti celotni ideološki in praktični ustroj združbe — dosledno prilagoden tej osnovni danosti, sicer telesno-vzgojne naloge niti ne more izvrševati. Kje naj torej more biti v telesno-vzgojni organizaciji, zlasti v sokolski, ki je razen tega zasnovana na občeveljavnih načelih etičnega socialnega sožitja, mesta za politiko in gospodarstvo! Sokolstvo je zgrajeno na načelno drugih, neizpremenljivih osnovah kakor politika in gospodarstvo, katerih bistveni značaj je prav vnanja poslovnost, medtem ko ima vzgoja samo dušeslovni značaj.

Še mnogo jasneje in določneje kakor predmetni razmejuje moralni činitelj sokolstvo od politike in gospodarstva. Vsaka vzgoja mora že po svojem sestavnem bistvu biti moralna, etična. Ne moremo pojmovati vzgoje brez etičnega jedra. Vzgojamo k boljšemu, k popolnejšemu. Vzgoja mora biti tudi v praktičnem delu zgrajena na objektivnih, znanstveno dognanih etičnih načelih. Ves ustroj organizacije mora biti prilagoden zakonom morale, ne pa slučajnim političnim ali gospodarskim programom oziroma poslom. Nasprotno se pa politika in gospodarstvo načelno ne ukvarjata in ne moreta ukvarjati z moralnostjo. Njuno poslovanje je sestavno vezano na vsakokratni veljavni družabni in državni red. V lastninsko-pravnem in družabnem redu je nujno njun edini smoter korist in dobiček. Njuna moralna vrednost je načelno relativna, medtem ko mora biti moralna vrednost vzgoje načelno absolutna ali je pa sploh ni. Politika in gospodarstvo ne moreta biti ne poedincu, ne narodu moralni zakladnici. Moralne osnove si mora narod zasidrati in zavarovati v posebnih, od politike in gospodarstva ločenih vzgojnih organizacijah, bodisi v verskih organizacijah, v šolstvu in v drugih splošnovzgojnih organizacijah. S sokolstvom si narod sam iz lastne nagibnosti vzdržuje organizacijo samostojnega in svobodnega moralnega reda. Sokolstvo naj se razvija v moralno zakladnico naroda. Zato more biti razmerje politike do sokolstva edino le to, da omogoči sokolstvu čim svobodnejši razvoj, gospodarstvo pa da mu nudi vsa potrebna materialna sredstva za tak razvoj.

Ta stvarna, objektivno prikazana dejstva so narekovala zboru društvenih načelnikov izjavo, da je sokolstvo zadnja leta krenilo daleč stran od prave vzgojne smeri in da je pravilo svobode osnovni pogoj uspešnega delovanja. Zato je zbor opozoril na neogibno potrebo neodvisnosti organizacije, na izločitev kakršnihkoli tujih vplivov in na skladno, enotno istomerno delovanje vseh organizacijskih organov za telesnovzgojne smotre sokolstva na znanstveni osnovi. Resolucija naj bo mejnik za pravilnejše, smotrnejše in uspešnejše delo v župi in v društvih, pa tudi za vsakega poedincea.

Društvo »Krščanska šola« in »Sokol«

Izjava sokolske župe Ljubljana.

Društvo »Krščanska šola« je na svoji veliki skupščini v Ljubljani dne 3. maja 1936 sprejelo od navzočnih staršev predlagano resolucijo, ki pravi v 10. točki:

»SKJ še vedno vztraja pri Tyrševih, od katoliškega episkopata Jugoslavije obsojenih vzgojnih načelih. Samo v to telesno in vzgojno organizacijo smejo vstopati učenci in dijaki, ki se v nekaterih primerih naravnost silijo k vstopu. Krščanski starši zahtevamo torej, da se zakon o SKJ izpremeni in »Sokol« spet postane svobodno društvo.«

V opisu zborovanja in v ostalem delu resolucije, ki jo je objavil »Slovenec« z dne 4. oziroma 5. maja t. l., povzemamo podčrtane zahteve:

»V šolah mora biti verouk osrednja moč za vzgojo značajev.«

»Katoliške učence morajo poučevati le katoliški učitelji.«

»Hočemo za cerkev svobodo, da neovirano vzgaja mladino po svojih večnih načelih! Zahtevamo popolno svobodo vzgoje za katoliške slovenske starše . . ., tako vzgojo in tak pouk, kakršnega edinega bodo lahko zagovarjali pred Bogom in svojo vestjo.«

»Država je sama dolžna vzdrževati šole, nima pa izključne pravice odrediti, kakšna bo šola.«

»Zato škof Srebrnič tako zelo poudarja: Katoliški starši, zahtevajte brezpogojno, da bodo vaše otroke v šolah poučevali učitelji in učiteljice katoliške vere. To je zahteva, od katere ne smete nikdar odstopiti.«

»Ne moremo dopustiti, da bi se z denarjem katoličanov izdajale knjige, ki bi spadale v uredništva kulturnobojnih listov, ne pa v katoliške šole.«

»Katoličani moramo že enkrat priti mimo tega, da bi imeli samo pravico na kakih zborovanjih govoriti in sprejemati resolucije, priti moramo do tega, da bodo imeli katoliški starši o sami šoli odločujočo besedo.«

Sokolska župa Ljubljana je na svoji odborovi seji dne 21. maja 1936 v Ljubljani vpričo 46 delegatov župnih edinic in celokupne župne uprave glede na navedena dejstva

u g o t o v i l a :

Zborovanje društva »Krščanska šola« je poteklo in sklenilo resolucijo v strogo doslednem katoliškem, ne narodnem duhu. Slovenski starši so glede vzgoje svojih slovenskih otrok neposredno podrejeni papeževim navodilom. »Krščanska šola«, ki je samo orodje splošne mednarodne katoliške akcije, je na svoji seji oziroma skupščini zavzela izvennarodno stališče.

Za hrbtom poštenih in idealnih slovenskih staršev, ki so jedro naroda, vidimo pestro skupino brezčutnih, oblastiteljskih napadalcov, ki preže, da naši materi iz naročja **iztrgajo njenega otroka** in ga vržejo v duševno robstvo tujcu. Na usta staršev varljivo polagajo, od nikogar pooblašteni, že iz predvojnega robstva znane usodne zahteve, ki so slepile naš narod, da je razmetaval na avstrijskih bojiščih na tisoče in tisoče žrtev, svoje najkrepkejše očete in sinove, in ubijal samega sebe za varljive prazne cilje, ki so mu jih tisti ljudje na isti način prikazovali takrat kakor dandanes. V živem spominu na svojo politično in gospodarsko oblast nad Slovenci pod zaščito habsburškega trona, avstrijske aristokracije in protinarodnega političnega Vatikana si izkušajo v svoji izprijenosti na preizkušene varljive načine spet podjarmiti narod in razpolagati z njegovo telesno in duševno silo kot s svojo lastnino.

Ne gre za versko življenje, za čista krščanska moralna načela, za notranjo čistost in plemenitost človeka. Vse versko delovanje Cerkve je zavarovano in zaščiteno v državnih zakonih in se neovirano izvršuje, ne da bi se kjerkoli in od kogarkoli pojavil odpor proti njenemu delovanju. Gre povsem izključno za posvetne, dalekosežne, narodu nevarne politične in gospodarske cilje. Pod nedolžnimi naslovi se polni ekrazitna bomba, ki naj po želji tujcev spet razcepi narod v sovražne tabore.

»Krščanska šola« gre s svojimi resolucijami daleč preko svojega področja! Zato

i z j a v l j a m o :

Odločno odrekamo vsakomur pravico, posegati v svobodo naše organizacije in odrejati vzgojne osnove in smer.

Narod ni prazna beseda.

Narod je živa resnična skupnost, duhovna enota in enotna delovna sila.

Svoje svetinje, resnico in pravico, svoje notranje in moralno življenje narod sam skrbneje in pazljiveje čuva kakor samozvani tuji varuhi, ki so z nasiljem zasedli njegovo duhovno polje.

V svetovni vojni je narod zapustil svoje katoliške voditelje, si sam ohranil vero v življenje in z majniško deklaracijo v svoji neskončni dobroti odpustil zapeljivcem, ki so ga gnali v pogubo.

Zdrava narodna zavest je zmagala nad vsemi drugimi vrednotami in naklepi.

Zato ima tak narod neovirano pravico, da sam odloča o sebi in o vzgoji svoje mladine.

Z zmago narodne zavesti je dobila svoje sankcije tudi sokolska vzgoja in postala last naroda.

Sokol izvršuje v narodni organizaciji prostovoljno telesno vzgojo po edinca po načelih čiste, po spoznanju dognane in ne zapovedane resnice, po moralnih in etičnih načelih svobodne osebnosti.

Osrednje načelo sokolske vzgoje je delo in odgovornost.

Vzgojna smer: od prirode do svobodne osebnosti.

Mi nismo politična, ne gospodarska organizacija, ne posegamo v področje verskih in političnih organizacij in ne zahtevamo oblasti nad narodom. S popolno vdanostjo stvarnemu smotru, oblikovati s pomočjo telesne vzgoje sposobnega, plemenitega, svobodnega in odgovornega človeka, ki sta mu delo in odgovornost veselje in ponos, vršimo nesebično prevzeto nalogo — brez nagrad.

Mar ni do skrajnosti krivična obsodba katoliškega episkopata, da obsoja takšno delo?

Mar ni vrhunec prikrite mržnje »Krščanske šole«, da hkrati z obsodbo zahteva svobodo Sokola?

Nikdar ne bomo priznali take obsodbe!

Nečemo darov škodoželjnih dobrotnikov.

Nikdar več nečemo doživeti dobe, da bo kdorkoli v mladini ubijal narodno zavest, da bi naši očetje in sinovi spet poginjali za tuje koristi in v lastno pogubo.

Braniti hočemo svobodo Sokola in naroda ter mu zajamčiti svobodno samoodločevanje. Narod je suveren in si sam brez tujega varuštva izbira postave in določa vzgojo.

Z zakonom izraženo državno priznanje je naše zasluženost odlikovanje za narodu posvečeno nesebično vzgojno delo.

Sokolska župa Ljubljana.

1. Duhovadba.

Ali bi ne bilo pravilneje govoriti o duševadbi? Saj je duša prirodna in elementarna sila kakor ogenj ali hudournik, saj kipi in vre iz vulkana duše vse življenje s strastnimi čustvi in nepremagljivimi nagoni. Vendar ne, ker opravi pramati priroda sama brez nas kot najvišja umetnica in vzgojiteljica tudi vso duševadbo in postavi duševni stroj tako rekoč gotov na svet. Priroda razvrsti po duši čustva in nagone kakor navita peresa, ki se samogibno sprožujejo ter ženejo vsa kolesa in kolesca. Čemu se vtika torej človek v avtomatični stroj duše s posebno duhovadbo, še s posebnim vežbanjem duha? Ali nista duša in duh eno in isto?

To navidezno protislovje izgine takoj v žarki luči prirodoslovne resnice, da se razvijajo vse žive stvari, rastline, živali in človek iz semena. Živa priroda se prebujata sunkoma iz semena, kakor po nekem načrtu se dviga vedno do višje popolnosti, in sicer tako, da si podlaga prejšnje razvojne stopnje kakor temelj, na katerem raste in napreduje v višino.

Pri živali se vzpne duša samo z enim sunkom in običi na nižji stopnji čustev in nagonov. Po kratki negi in obrambi postanejo živali sposobne za samostojno življenje. Velika večina se raztepe posamič ali v dvojcem po zemlji. Izjemo tvorijo na pr. čebele in mravlje. In kaj dela potem odrasla žival v prirodi? Išče hrane in zavetja, da sита leže, prežveči in zaspi. Brez vsake globlje zveze s prirodo se topa ne zmeni za njene skrivnosti in lepote. Njena duša se avtomatično izživlja kakor stroj v prirojenih in slučajnih čustvih in nagonih (instinktih).

Po istem prirodnem načrtu se pojavi živa priroda iz človeškega semena, a tukaj z razliko od živali v dveh sunkih. S prvim sunkom doseže razvojno stopnjo živalske duše, ki pa ne zadošča več prirodnemu načrtu za višje bitje duhovnega, razumnega človeka. Samo pogledjmo! Človek se rodi telesno nebogljen in na pol, a duhovno popolnoma nerazvit. Potrebuje mnogo let skrbne nege, vaje, vzgoje in pouka, preden se usposobi za samostojno življenje. In še potem se ne more brez prirodnega in prirojenega orožja ohraniti sam sredi krvoločnih oboroženih zverin. Zaradi varnosti mora ostati v družbi in izumiti umetno orožje za obrambo. A kmalu bi zadivjala tudi v družbi uničevalna borba vseh proti vsem, ko bi vodila človeka samo duša slepih, prekipevajočih čustev in nagonov.

Zato požene in se razraste iz debla, iz divjaka duše v drugem sunku nova veja razumnega duha. Na drugi razvojni stopnji razumnega duha se človek visoko vzravna, okrene ponosno glavo in se ozre radovedno po prirodi, kakor da mu je temno dušo nenadoma razsvetlilo solnce: odkod in zakaj sem prišel v to neznano in tuje zemeljsko okolje? Vedoželjni in razumni duh spozna nevidne skrivnosti prirode, izumi orožje in orodje ter pravično uredi vso družbo. Njegova živalska duša uživa le telesno, a božanski duh se mu naslaja na višjih užitkih npravstvenosti, znanosti in umetnosti.

Vsak izobraženec mora torej vedeti:

1. da sestoji notranja človeška sila iz duše in duha;
2. da imata ves razvojni napredek in vsa kulturna vzgoja edini namen, tako izuriti in okrepiti duha, da se mu slepa in nasilna, čustvena in nagoniska duša pokori kakor svojemu nadmočnemu voditelju. Duša in duh sta dve različni sili kakor konj in jezdec ali avtomobil in šofer. Duša je kakor konjska čilost in razigranost ter zahteva izurjenega jezdeca — duha, ki jo brzda in

vodi po pravi poti. Duša je kakor eksplozivni motor avtomobila z veliko silo in brzino. Treba mu je izkušnega, treznega in pazljivega šoferja — duha, da se ne zaleti na stran ali ne trešči v prepad.

Vsa nadaljnja pojasnila najde spoštovana čitateljica in cenjeni čitatelj v moji knjigi *Svetozor*, ki ni nikak roman, da se hitro prebere in še hitreje odloži, marveč samovzgojen učbenik. Zato se ima v rednih presledkih in kratkih odstavkih vedno iznova čitati, a ne slepo hvaliti in požirati, temveč kritizirati, strogo kritizirati, magari v nič devati, kajti kritizirati se pravi — sodelovati. A brez sodelovanja in tekme ni nobenega spoznanja in napredka! Pri vsaki ponovitvi se ukrešejo iz zgoščene vsebine nove, bogatejše in jasnejše misli. Z njih ponavljanjem se izvršuje samovzgojna duhovadba, prava pravcata duhovna telovadba. Kakor je spreten telovadec z izvežbanimi mišicami kos slehernemu telesnemu naporu, tako prodre izvežban duhovadec v vsako še tako zastrto in globoko misel ter si z njo obogati in okrepi dušo in duha za novo tekmo.

Stanko Trček:

Olimpije

V času smo, ko se vrše v Berlinu olimpijske »igre«. Bile bi naj podoba starih olimpij, da, celo njih nadaljevanje, kakor prevneti trdijo. V našem slovstvu ni o starih olimpijah skoraj nič napisanega, če ne štejemo redkih, navadno popačenih omemb v novinah in prekratkega opisa v Zaletelovi »Zgodovini telesne vzgoje in Sokolstva«. Vsaj meni ni obširnejši opis znan. To je morda krivo, da novine prav to leto, ko se večkrat spomnijo starih svetih »iger«, priobčujejo opise in trditve, ki ne ustrezajo resnici in vzbujajo v bralcu čisto napačno sliko o življenju pred 2000 leti. Tako je n. pr. »Jutro« dne 14. julija t. l. pod naslovom »Stanovanjske skrbi pred 2000 leti« pisalo o olimpijski gostoljubnosti tako, da je nepoučeni moral misliti, da je bila Olimpija veliko mesto (»Skoraj vsak obiskovalec je imel v olimpijskem mestu kakšnega gostoljubnega prijatelja« in: »Iz zgodovine olimpijskih iger vemo, da so pozneje za tujce gradili velike domove izven mesta«), ki je imelo približno tako življenje, kakor naša mesta ob velikih zletih. V tem članku so še druge nepravilnosti, ki so očitno izmišljene. V »Jutru« z dne 26. julija se je spomnil starih olimpij R. Dostal. Tudi tu je več napačnih trditev, ki njih sliko docela popačijo. O »rokoborbi« govori pri pentatlonu, malo dalje pa pripoveduje, da so se borili pri »rokoborbi« z obroči na pesteh. Pisec meša dve popolnoma različni panogi: rvanje, ki je bilo del peteroboja, in pankration, ki je bil mešanica pestenja in rvanja; slednji ni bil sestavina peteroboja. Nadalje trdi, da so trajale olimpijske tekme 5 dni; videli bomo, da to ni res. Takisto so menda trditve, da so po tekmah tu pesniki in pisatelji ljudstvo seznanjali s svojimi deli in da je bila v Olimpiji umetniška razstava, v tej obliki plod domišljije. Tudi tržnice ni bilo v Olimpiji in Olimpije niso izropali šele Turki, ampak pred njimi že drugi (Germani, Slovani, Saraceni), saj so Turki tud zagospodarili šele v 14. stoletju po Kr.

Ne bo torej odveč, če si bliže ogledamo Olimpijo in njene slavnosti, dasi se ne bomo spuščali v podrobnosti, ki mikajo zgolj znanstvenika, razen če so značilne za to ali ono potezo življenja starih Grkov.

Poprej pa naj opozorim, da rabimo imena za pojme, ki so v tej zvezi, večinoma napačno. Stari Grki so rekli olimpijskim igram *olimpije*, ne *olimpijade*; ta beseda jim je pomenila zgolj štiriletno razdobje med posameznimi slavnostmi. Več o tem sem povedal v zveznem listu »Soko«, 1935, str. 280. V tej razpravi bomo imenovali kraj, kjer so bile tekme Olimpijo, »igre« same olimpije in razdobje med njimi olimpijade.

Življenje starega Grka je bilo dokaj drugačno od našega. Grčija je gorata in precej pusta; poleti skoraj ne dežuje; po cele mesece se modrina neba ne skali; vročina je huda. Dežela je bila nekdanj nekoliko bolj gozdnata, kakor je dandanes, ko gozda skoraj ni. Plodne zemlje je malo, poljedelstvo zato slabo, izborna pa uspevajo trta, oljka in južno sadje. Tako je dandanes in skoraj prav tako je bilo pred dvema tisočletjima. Zaradi revne zemlje in zaradi imenitne lege ob morju so bili Grki vedno dobri mornarji, premeteni trgovci in žilavi naseljevalci. Izseljevanje, to se pravi, iskanje pogojev za življenje je bilo v starem veku zelo živo, saj je že kakega pol tisočletja pred našim štetjem začel popuščati pomen domovine, prave Grčije, in je začel prehajati na naselbine v južni Italiji, v severni Afriki, v Mali Aziji in ob Črnem morju. Ko so konec 2. stoletja Rimljani podjarmili Grčijo in so prenehali domači spori, je veljava grške omike in grškega jezika še bolj zrasla, tako da je bilo vse tedanje izobraženstvo ob Sredozemlju pogrčeno. Že samo to kaže, kolikšna sila je bila v grški omiki in kako pristna je bila; sicer pa živimo še danes ta dan v mnogem od nje.

Politično Grki niso nikoli dosti pomenili. Nikdar niso ustvarili trajnejše velike močne države (če ne štejemo bizantinskega cesarstva v zgodnjem srednjem veku, ki se je pa tudi ob navalu prvega odločnega sovražnika, Turka, sesulo). Ves grški svet je bil razcepljen na mesta in majhne državice, ki so se neprestano med seboj vojskovali. Časih je uspelo, da so se združili delci v večje skupine, vendar te tvorbe niso nikoli dolgo živele. Za perzijskih vojen, ko so bili Grki sami proti ogromni perzijski državi, so vendar v večini pozabili na svoja sovraštva in so složno udarili na skupnega sovražnika ter se ga tudi otresli. Po teh desetletjih nevarnosti se je spet začelo po starem, in Rimljani so v drugi polovici 2. stoletja pr. Kr. brez odpora deželo podjarmili. Ta nesposobnost Grkov, da bi bili ustvarili močno državo, kaže na značilnost v njih značaju: na sebičnost in prepirljivost.

Posameznik je bil veliko bolj pod oblastjo svoje domovine (mesta, državice) kakor smo mi. Človek je bil samo doma, v tujini, to se pravi že v sosednjem mestu, ni pomenil nič; rodno mesto ga je držalo kakor s kremplji. Razumljivo je torej, da je bilo izgnanstvo zelo huda kazen in domovinska ljubezen tako živa. S sebično ljubosumnostjo je vzgajalo mesto svoje občane z vsemi sredstvi k popolni vdanosti. Za razumevanje kesnejšega opisa je pomembno, da mislimo na to tesno prisiljeno povezanost med posameznikom in njegovim občestvom. Tesna povezanost je tudi vzrok, da so bile naselbine z domačim mestom dolga stoletja v sinovskem razmerju in skoraj nikdar sprte.

Gospodarstvo je temeljilo na suženjstvu, kakor v vsem starem svetu. Suženjev je bilo znatno več ko prostih gospodarjev. (V peloponeški vojni n. pr. je ušlo Atenčanom 20.000 suženjev.) Suženj ni imel nobenih pravic in tudi ne pravic do vzgoje, torej tudi ni smel telovaditi. Prosti Grk ni maral delati. Vsakršno opravilo, pa naj je bilo ročno delo, trgovina ali zgolj vodstvo večjega podjetja, mu je bilo nečastno in ga je prepuščal sužnju ali tujcu; sam je pa užival sadove njih dela. Dasi je prost človek primeroma z lahkoto dobil sredstva za brezdelno življenje, so bili med njimi vendarle tudi taki, ki so morali delati. Lotili so se seve posla, ki je bil najuglednejši. Prosti Grk se je razločeval od banavza (sužnja in priseljenca, ki sta živela od lastnega dela) po večji izobrazbi, lepši, plemenitejši drži in hoji, saj banavzi niso imeli ne denarja, ne časa za telovadbo. Priseljenci (métoikoi) niso imeli političnih pravic, plačevali so pa davke in so bili pogosto bogati in vplivni. V Atenah so zaničevali celo lastne meščane, ki so se bavili s poslom na debelo, ki torej niso sami delali; vendar so smeli biti po Solonu meščani velepodjetniki državni govorniki. Celo likovne umetnike so imenovali banavze, čeprav so jih sicer spoštovali.¹ Pri vsem tem sta grška trgovina in pomorstvo zelo cvetela in mnoga mesta so bila zelo bogata.

¹ Krause: *Gymnastik und Agonistik der Hellenen*, Leipzig, 1841.

Zena je bila zlasti po 6. stoletju zapuščena in zanemarjena; živila je podobno življenje kakor dandanes mohamedanka. Izjeme so bile redke. Izmed javnih služb so smele opravljati samo svečeništvo pri nekaterih boginjah. Res da te razmere niso bile povsod enake. Zato naletimo na kraje in čase, kjer so tudi dekleta in žene telovadile in tekmovala, v splošnem pa za to niso imele prilike. Te politične, gospodarske in kulturne razmere so se seveda v teku poldruga tisočletja zelo izpreminjale, v bistvu so si pa bile povsod podobne.

Grk je rad veliko govoril in se prepiral. Prosti Grk je imel časa za to, saj ni delal. Imel je nenavaden dar za dojemanje in podajanje lepote. Vsako reč in vsako stvar je obdal s kopo slikovitih besed in stavkov; bil je mojster v klesanju kamna, saj pravijo, da kipov nekaterih grških umetnikov še dandanašnji nismo dosegli. Tudi v modrovanju Grkov še nismo prekosili.

Grk je bil tudi zelo veren. V vsaki reči in v vsaki stvari je domneval boga ali duha. S tem je razlagal vse pojave in ni silil, da bi jim dognal vzroke; zato znanosti po naše skoraj ni bilo. Na stotine je bilo bogov in polbogov, saj je vsako mesto hotelo imeti svoje, ki so morali biti seve močnejši kakor sosedovi. V tej zmešnjavi je že zgodaj prevladal gospodar grških nebes: vse-mogočni Zevs, ki so ga priznavali vsi Grki. Grško verstvo sega v dobo, ko so nedvomno žrtvovali še ljudi, zlasti ob smrti imenitnikov. S postopno omikanostjo je ta navada izginila, človeške žrtve so pa ob pogrebih nadomestili z dvobojem, kmalu pa s tekmo v telesni spretnosti in moči. Odtod je do redne gojitve telesne gibčnosti le korak; s tem smo pa že pri — telovadbi.² Šele razmeroma kasno so spoznali potem tudi še zdravstveno in zlasti vzgojno vrednost redne telovadbe. Te tesne povezanosti telovadbe z bogoslužjem in z verstvom, ki ni nikdar prenehala — že to bi utegnili biti namig, kje naj iščemo prave vzroke za telovadbo — ne smemo pozabiti, ker moremo samo s tem dejstvom razumeti pomen telovadbe za življenje Grka, pa tudi njen pomen pri »svetih igrah«. Tekma ni bila Grku zgolj tekma, ampak se je v njej daroval bogovom, bilo je versko dejanje, tekmovalcu in gledalcu. To tudi pojasnjuje, zakaj so stari Grki tako vdano prenašali precejšnje trpljenje pri olimpijah, kakor bomo še slišali, in zakaj so se olimpije vzdržale skozi tisoč let.

Ta več ko površni pogled na življenje Helena bo pozornemu zadostoval, da se bo lahko dokopal ob naslednjem opisu do razumevanja starih olimpij, s čimer mu bo dana mogočnost, da jih pravično primerja z dandanašnjimi.

Naj še povem, da sem si pomagal s temile knjigami: Lamer, Wörterbuch der Antike, založba Kröner — Burckhardt, Kulturgeschichte Griechenlands, založba Aretz — Harbott, Olympia u. die olympischen Spiele, 1924, založba Limpert — Schröder, Der Sport im Altertum, založba Schoetz — Berger et Moussat, Textes Sportifs de l' Antiquité, založba Grasset.

I.

Olimpija leži na področju nekdanje državnice Elis na zapadni strani Peleponeškega polotoka, blizu obale Arkadskega zaliva, ob steku nekdanje reke Alfejos — dandanes ji pravijo Rufija — in hudournika Kladeos. Iz pristanišča Katákolon nas pripelje ozkotirna železnica v poldrugi uri k razvalinam. Nad ravnico med Alfejem in Kladejem se vzdiguje grič Kronos, ki je bil že v sivi davnini posvečen bogu tega imena in ki je bil nekdanj porasel.

Čas je uničil gozd, vode so odplavile zemljo s Kronosa v dolino in na debelo zasule z gruščem razvaline Olimpije, ki so jo v začetku srednjega veka uničili grabežljivci, najbolj pa bržčas potresi, zlasti tista dva leta 522. in 551. Saj si ne moremo misliti, kaj naj bi bilo sicer podrlo velikske stavbe iz kamnitih kock in obsežne, visoke stebre, postavljene iz težkih kamnitih kolutov. Naj tu omenimo, da so našli na razvalinah v Olimpiji tudi sledove gotskih in slovanskih naselbin iz zgodnjega srednjega veka.

² Schröder: Der Sport im Altertum.

(Se nadaljuje.)

Proste panoge v sokolstvu

Če se ozremo malo nazaj na razvoj in napredek prostih panog v sokolstvu, bomo na žalost ugotovili, da je napredek samo na papirju pri razpisu tekem v prostih panogah, napredka pri telovadcih pa doslej na splošno še ni bilo opaziti nobenega. Pri tako velikem številu članstva so doseženi časi posameznikov pri tekih ter mere pri skokih in metih tako poprečne, da nikakor ne ustrezajo sedanjim razmeram. Vzroki tega stanja so različni, največ je pa krivo telovadeče članstvo samo in društvene uprave.

Proste panoge se vadijo pri nas malo bolj resno samo pred tekmami, in še te vadijo samo tisti, ki so se k tem tekmam prijavili. V društvih izven večjih mest pa po navadi niti te vadbe pred tekmo ni, in telovadci pridejo na tekmo čisto nepripravljeni. Zato so seveda potem tudi uspehi takim pripravam primerni. To velja za moško članstvo. Žensko članstvo pa prihaja na tekme v prostih panogah še veliko manj pripravljeno. Ob tej priložnosti naj omenim, da je treba pri članicah vbodoče bolj paziti in jim izbrati za tekme bolj primerne panoge, kakor je na primer tek čez zapreke, za katerega je treba zelo veliko vadbe in prostora.

Precej krivde je prav gotovo na društvenih upravah, ki ne dajo telovadcem primerne prostora in orodja, naj bo to potem zaradi nerazumevanja ali pa zaradi pomanjkanja denarja. Dejstvo je, da veliko društev zaradi tega prostih panog sploh ne more gojiti pod milim nebom. V telovadnici sami je pa razen skoka v daljino in višino vsaka vadba teh panog nemogoča. Zato so tudi v sokolstvu uspehi malo bolj vidni edino pri krogli, ker ne potrebujemo zanjo veliko prostora na planem, in pri skoku v daljino in višino, ker ju lahko vadimo tudi v zaprtem prostoru. Za vse ostale mete, skoke in teke nam pa primanjkuje primerne prostora na planem. Poglejmo samo uspehe naših članov, ki so obenem tudi člani kakega športnega kluba, pa nam bo takoj jasno, zakaj naši člani v športnem klubu vidno napredujejo, pri nas pa kar ne morejo pokazati posebnih uspehov.

Tudi članstva bi imeli veliko več, ko bi imeli primerna telovadišča, ki bi pa ne smela biti samo telovadišča za orodje in proste vaje, ampak tudi za proste panoge. Najmanj, kar bi se moralo zahtevati, je to, da je poleg vsakega sokolskega doma tudi telovadišče z vsem orodjem za proste panoge in z dobro progo za 100 metrski tek. Ako je kolikaj mogoče, naj se uredi tudi krožna proga, ki naj bi bila od 300 do 400 m dolga. Stroški za tako progo bi ne bili tako veliki, ker se da veliko, če ne vse, narediti s prostovoljnim delom članstva. Potem bi uspehi gotovo ne izostali.

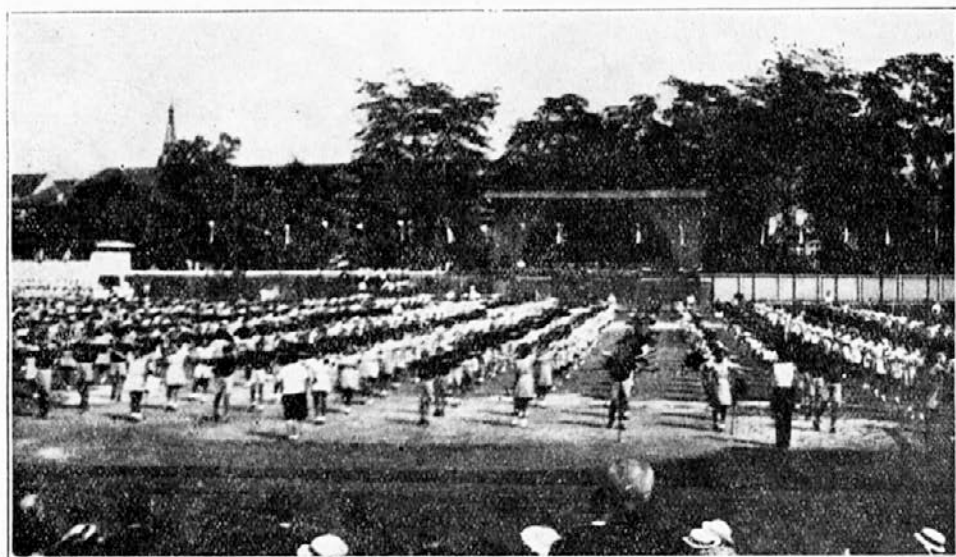
Prav zaradi teh večnih pogršk pri zidanju sokolskih domov je zvezni strokovni odbor že pred leti sklenil, da morajo društva, ki si nameravajo postaviti dom, poslati načrte poprej njemu, da jih pregleda in odobri. Seveda bi moral zvezni strokovni odbor dobro paziti, da bi se ta odredba tudi dosledno izvrševala.

Pri večini sokolskih domov, ki so brez telovadišča ali pa nimajo telovadišča urejenega tako, kakor bi bilo potrebno za vadbo prostih panog, se da to še zmeraj prav lahko in malone brez stroškov popraviti. In to bi tudi vsa društva morala čimprej storiti, zakaj sokolski dom brez urejenega telovadišča ni popoln in ne ustreza svojemu namenu.

Župni zlet

Prišel se je že v soboto, dne 13. junija, ko je točno ob 16. uri nastopilo na telovadišču Ljubljanskega Sokola k izbirnim tekmam za pokrajinski zlet v Subotici 51 tekmovalcev in 36 tekmovalk.

Člani so tekmovali v srednjem in nižjem oddelku, in sicer srednji oddelek v prostih vajah, na drogu, bradlji, krogih, konju na šir z ročaji, v preskokih čez konja vzdolž, skoku v višino, metu kopja, teku na 100 m in v raznoterostih, nižji oddelek pa v prostih vajah, na drogu, bradlji, krogih, v preskokih čez konja vzdolž, skoku v višino in daljino, suvanju krogle, teku na 100 m in v metu granate. V srednjem oddelku sta nastopili 2 vrsti in 5 posameznikov, v nižjem 4 vrste in 3 posamezniki.

Proste vaje moške in ženske dece.

Slikal Radovan Stare

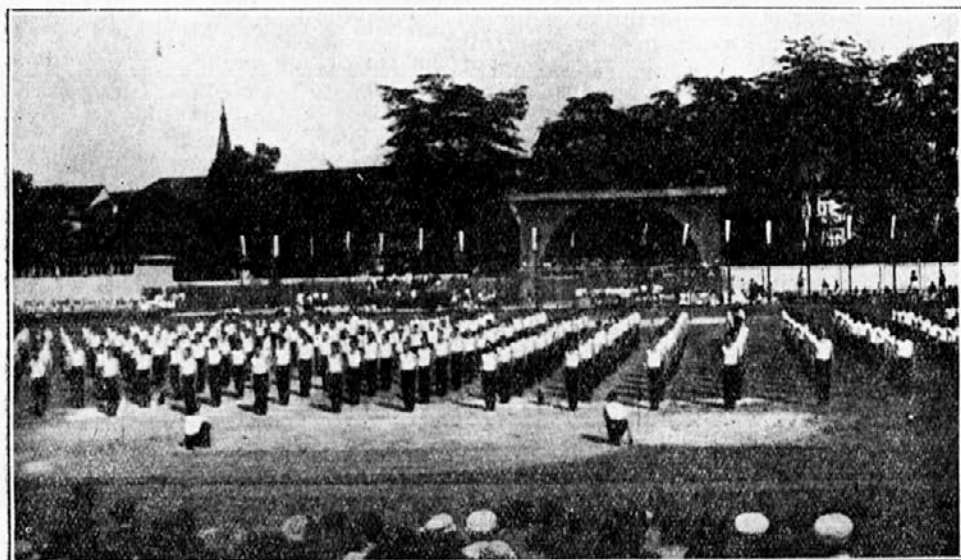
Članice so tekmovali v višjem, srednjem in v nižjem oddelku. Tekma je obsegala v vseh treh oddelkih proste vaje, bradljo, konj na šir brez ročajev in skok v daljino; razen teh panog pa še v višjem kroge, raznoterosti, tek čez zapreke na 80 m in met diska, v srednjem drog, tek čez zapreke na 80 m in met male žoge ter v nižjem oddelku kroge, tek na 60 m in met male žoge. Tekmovala pa je v nižjem oddelku 1 vrsta in 3 posameznice, v srednjem 1 vrsta in v nižjem 3 vrste in 3 posameznice.

Po uspehih teh tekem so bile določene za Subotico pri članih 2 vrsti srednjega oddelka (Ljubljanski Sokol in Ljubljana - Šiška) in ena vrsta nižjega oddelka (Sokol I) ter pri članicah ena posameznica v višjem oddelku (od Sokola I) in ena vrsta nižjega oddelka (Sokol I).

Tekmovanje, ki je poteklo v redu, je pokazalo, da so bili zlasti tekmovalci in tekmovalke ljubljanskih društev premalo pripravljene za tekmo, ki je bila ponekod precej zabeljena (n. pr. vaja na drogu za srednji oddelek članov). Glavni vzrok, da so bile nekatere vrste slabo pripravljene, je pač ta, ker smo imeli letos marca mesca že eno župno tekmo v vajah na orodju, in sicer nekateri oddelki v popolnoma drugih vajah. Po tej tekmi so se pa jela društva živahneje pripravljati za svoje javne telovadbe, in tako ni ostalo za vadbo tekmovalcev skoraj nobenega časa. To je hkrati tudi vzrok, da je bilo število tekmovalcev in tekmovalk, ki so se potegovali za udeležbo na zveznih tekmah v Subotici, za našo župo veliko premajhno.

Najbolj žalostna plat tekme so bili sodniki. Že v petek, ko se je zbrala na sodniški seji na Taboru vsega komaj tretjina določenih sodnikov, je bilo videti, da jih ne bo preveč težko zaposliti, drugi dan pa še teh ni bilo vseh, tako da so morali nekateri sodniki soditi kar v več panogah in oba oddelka. Mislim, da bi si morala župa ustvariti tudi za tekme na orodju in v prostih panogah stalen zbor izprašanih sodnikov in sodnic, kakršnega že ima za tekme v igrah in v smučanju.

V nedeljo, dne 14. junija, so se pričele ob 8. uri na telovadišču Ljubljanskega Sokola izkušnje vseh oddelkov za popoldansko javno telovadbo.

Proste vaje članov.

Slikal Radovan Stare

Ob 11. uri, takoj po izkušnjah, so se zbrali vsi sokolski pripadniki v kroju, od dece pa do članstva, na telovadišču, kjer je bila ob veliki udeležbi občinstva razvita župna zastava, dar našega mladega kralja. Po kratkem pozdravnem nagovoru župnega podstaroste brata inž. Bevca (starosta brat dr. Pipenbacher je bil službeno odsoten kot predsednik za višjo tečajno izkušnjo na gimnaziji na Braču) je kraljevi zastopnik razvil zastavo in jo izročil bratu podstarosti, ta pa župnemu praporščaku bratu Radovanu Staretu. Izpregovoril je še zvezni podstarosta brat Gangl, nakar so se vse zbrane društvene zastave pobratile z novo, in že se je jel razvijati sprevod, ki se je začel s pohodom mimo nove župne zastave in zbranih gostov.

Sprevod po mestu je bil razdeljen v dva dela. Prvi del je tvorila deca, katere je bilo 548, in sicer 308 moške in 240 ženske dece.

V drugem delu spreveda, ki se je začel pomikati četrto ure za prvim, sta pa stopala članstvo in naraščaj. V tem delu je bilo 440 članov, 220 članic, nekaj v slavnostnem kroju, večina pa v telovadnih oblekah, 109 naraščajnikov, 188 naraščajnic in 60 konjenikov. Vsega je bilo v sprevodu 1565 oseb, 33 zastav in 3 godbe. Kakor je torej sprevod po udeležbi lepo uspel, tako se mi zdi, da v propagandnem pogledu ni popolnoma uspel, ker mu je bila določena veliko predolga pot in ker je šel mimo tega še po nekaterih cestah in ulicah, kjer ni bilo na nobeni strani hiš. Čeprav je navzlic kasni uri pozdravljalo sprevod precej občinstva, ga seveda ni bilo toliko, da bi se lahko razdelilo na vso to dolgo pot, in tako se je pripetilo, da smo korakali ponekod po popolnoma praznih ulicah, kar ni bilo nič kaj prijetno.

Popoldne točno ob 15. uri se je pričela javna telovadba, ki jo je začelo 192 naraščajnic s prostimi vajami za Subotico. Vaje same so šle dobro in skladno, edino pri premenah ni bilo pravega kritja.

Za naraščajnicami je prikorakalo na telovadišče 707 ženske in moške dece, ki je na splošno prav lepo in skladno delala zlasti v nekaterih delih zelo slikovite proste vaje brata Pirca in sestre Kržetove. Kolikor je bilo neskladnosti, so jo zakrivali samo najmlajši, ki jim je še precej manjkalo do šestih let in bi, če že telovadijo, vsaj nastopiti ne smeli. Zelo je motilo tudi to, ker so nekateri vodniki čisto po nepotrebnem neprestano švigali med vrstami dece sem in tja.

Razvitje župne zastave.

Nato je nastopilo 20 članov s hkratnimi vajami na štirih bradljah. Škoda le, da je ta hkratnost od vaje do vaje bolj pojemala. Ker učinkuje pri hkratnih vajah veliko bolj skladnost kakor pa težkost vaje, bi bilo treba tvegane prvine, ki jih vsa vrsta ne obvlada s popolno gotovostjo, izpustiti ali pa izbrati telovadce, ki so kos določeni vaji.

Naslednja točka so bile subotiške proste vaje moškega naraščaja (248). Na žalost se je takoj v začetku ponesrečil razstop in so ga morali naraščajniki ponoviti. Vaje same so šle potem še precej dobro in skladno, vendar se mi zdi, da ne tako kakor dopoldne pri izkušnji.

Za naraščajniki je nastopilo 37 starejših bratov v slavnostnem kroju brez surke s svojimi prostimi vajami za Subotico. Da ni bil njih nastop vzoren, gre samo na rovaš nekaterih bratov, ki imajo še vso pravico, da bi bili nastopili malo kesneje pri članskih prostih vajah. Zakaj je imel eden izmed telovadcev k surki telovadne hlače, ne vem. Mene je motilo.

Pri orodni telovadbi, ki je bila zatem, je nastopilo 14 vrst (8 vrst članov in po 2 vrsti članic ter moškega in ženskega naraščaja) na 5 bradljah, 3 drogih, na krogih, na gredi, 2 mizah, na konju vzdolž in na kozji. Na vseh orodjih je bilo videti precej lepo sestavljenih, težkih in dobro izvedenih vaj, sempatja pa tudi vaje, s katerimi so se telovadci borili z večjim ali manjšim uspehom. Morda bi ne bilo napačno, ko bi se uvedla kakor za skupne proste vaje tudi za orodno telovadbo (razen za vzorne vrste) nekakšna izkušnja in

pregled. Prepričan sem, da bi se s tem dvignila orodna telovadba pri naših javnih telovadbah na višjo stopnjo in bi zlasti ne bilo na hitro, tik pred nastopom samim sestavljenih vrst, ki največkrat hudo kvarijo ugodni vtisk, ki bi ga sicer napravile ostale vrste.

Po orodni telovadbi je 6 naraščajnikov Sokola I malone brez napake izvedlo simbolične proste vaje brata Nahlika »Prerojenje«. Sestava sama je prav posrečena, samo škoda, da ni prišla na velikem telovadišču do prave veljave; nastopiti bi bile morale vsaj štiri šestorice. Navzlic temu je bila pa ta točka prav prijetna izprememba sicer preveč enoličnega sporeda.

Pri prostih vajah članic, ki so bile naslednja točka, je telovadilo 262 sester, ki so prav dobro izvedle subotiške proste vaje, samo kritje in ravnanje je bilo pri razstopih in sestopih bolj slabo. Telovadke so bile slabo odštete, zaradi česar so bile struje neenake. Šibka plat članic in ženskih oddelkov sploh je pa bilo korakanje, in sicer tako pri sprevedu kakor pri javni telovadbi. Lep poln korak in pravilna drža telesa sta zlasti pri nastopu k prostim vajam skoraj polovica uspeha. Torej pri ženskih oddelkih več redovnih vaj, ki so ženskam prav tako potrebne kakor moškim.

Za članicami je nastopilo s subotiškiimi prostimi vajami 298 članov. Vaje so šle dobro in skladno razen začetnega razstopa, kjer so pozabili telovadci na kritje. Popolnoma odveč je pa bilo popravljanje las in obleke pri prehodih med posameznimi vajami.

Pri izmenskem teku članov na $400 \times 300 \times 200 \times 100$ m so tekmovala tri vrste (Sokol I, Sokol II in Moravče). Takoj v začetku je prevzel Sokol I vodstvo, ki ga je obdržal do konca in tudi zmagal. Druga je bila vrsta Sokola Moravče, na tretjem mestu pa vrsta Sokola II. Ko že tako radi govorimo ob vsaki priložnosti o prostih panogah, bi človek pričakoval, da bo nastopilo na župnem zletu pri izmenskem teku malo več vrst. Ali pa morda nekatera društva mislijo, da ne smejo postaviti vrste, če jim ni zagotovljeno prvo mesto? Izmenski tek sam je bil za gledalce nezanimiv, ker niso vedeli, katera društva se ga udeležujejo, in ker jim tudi uspeh teka ni bil objavljen, čeprav so bili na razpolago zvočniki.

Pri naslednji točki je nastopilo 17 članov sokolskega društva Ljubljana III, ki so prav dobro delali borilne vaje s sabljo, samo kritje bi lahko bilo zlasti glede na tako majhno število boljše.

Sklepna točka sporeda je bil nastop konjenice, ki je bil sestavljen v glavnem iz dveh delov, iz rajalnega jahanja in iz skakanja čez zpreke. Skakanje čez zapreke, pri katerem so nastopili najprej 3 člani, nato pa 2 člani in 3 člani, je bilo prav zanimivo in posrečeno, medtem ko je rajalno jahanje trajalo veliko predolgo in je bilo mimo tega še preveč enolično, saj so delali v bistvu isto najprej 8 članic, nato 8 članov, potem 8 članic in 8 članov, nazadnje pa še 16 članov, tako da se je velika večina občinstva na koncu že pošteno dolgočasila. Torej vbodoče tudi za konjenico izkušnja!

Omenim naj še rediteljsko službo, ki ni bila takšna, kakršna bi morala biti. Zadosti je, če ugotovim, da rediteljem ni uspelo niti to, da bi obdržali prost glavni vhod, skozi katerega so nastopali vsi telovadni oddelki. Še sreča, da se ni kaj pripetilo, ko je tam skozi občinstvo v diru odjahala konjenica. Poudarim pa naj, da so bili med reditelji starejši že sivolasi bratje, ki so se zavedali svojih rediteljskih dolžnosti, vendar kljub najboljši volji niso mogli popraviti tega, kar so drugi zanemarili.

Navzlic nekaterim nedostatom, ki jih bo treba vbodoče odpraviti, je letošnji župni zlet lepo uspel in se je po številu nastopajočih in gledalcev ugodno razločeval od župnih zletov zadnjih let. Strogorednost in pravi sokolski duh, ki sta prevečevala vse sodelujoče, sta najboljše jamstvo, da je doba mrtvila nehala in da je naša župa na pravi poti trdega in požrtvovalnega sokolskega dela, ki ne pozna nobenih zaprek in ki mora obroditi dober sad.

J. T.:

Prijateljska tekma članic SKJ in ČOS

Zvezno načelništvo je povabilo tekmovalke ČOS, ki se pripravljajo za mednarodno tekmo v Berlinu, na prijateljsko tekmo z našo olimpijsko vrsto. Ta tekma je bila o binkoštih v Ljubljani na Taboru.

Čehoslovačkinje je vodila načelnica sestra Provázniková. Prišlo je 10 tekmovalk z vodnico in tremi sodnicami. Naših je tekmovalo 13, sodnice so bile tudi tri. Tekmo je vodila načelnica sestra Skalarjeva.

Tekmovalo se je v obveznih in poljubnih vajah na gredi, na dvovišinski bradlji in v preskokih čez konja na šir brez ročajev. Sodnice so bile razdeljene v dve skupini, prva je sodila obvezne, druga pa poljubne vaje.

Češkoslovaška vrsta je že takrat, torej dva meseca pred tekmo, napravila enoten vtisk v nastopu in izvajanju vaj, česar o naših tekmovalkah ne moremo reči. Čehoslovačkinje so bile vse enako zagorele, vso zimo so hodile po dvakrat na teden na obsevanje. Imele so že dvakrat po 14 dni skupno vadbo, naše pa vsega komaj pet dni.

Po točkah so sicer Čehoslovačkinje precej pred našimi, saj so zasedle prvih šest mest, vendar pa naše tekmovalke tudi niso bile slabe, naslednja štiri mesta so dobile one. In če pomislimo, da so se naše kosale s svetovnimi prvakinjami, je treba priznati, da so se imenitno izkazale.

Na gredi so bile naše celo boljše kakor Čehoslovačkinje, kar so te tudi takoj priznale. Naše delajo z lahkoto, vse bolj graciozno, in je seveda potem tudi splošni vtisk veliko lepši. Zlasti težki obrat na koncu obvezne vaje so izvajale naše veliko bolje kakor Čehoslovačkinje. Poljubne vaje na gredi so bile pri obeh vrstah lepe in težke, videli smo med drugim najrazličnejše naskoke na gred in zlasti seskoke.

Pri obvezni vaji na bradlji so bile naše slabše od Čehoslovačkinj, nekaj gibov tudi niso popolnoma pravilno izvedle. Precej dobro so pa delale poljubne vaje, samo da še niso imele vse lepo vezanih sestav. Čehoslovačkinje so rekle, da imajo naše preveč »moških« gibov. Nekaj krasnih vaj so pokazale Čehoslovačkinje.

Slabi so bili obvezni preskoki čez konja na šir brez ročajev; zlasti naše se niso nič kaj obnesle in so tu izgubile precej točk. Tudi poljubni preskoki niso bili dobri, razen nekaterih izjem. Čehoslovačkinje so sicer pokazale nekaj prav lepih preskokov, v splošnem pa tudi one na konju še niso bile na višku. Naše tekmovalke bi morale posebno paziti na lep prihod k orodju in na miren odhod.

Ta prijateljska tekma je bila prav koristna. Za tekmovalke, zlasti za naše, je bilo velikega pomena, da so nastopile pred tujimi mednarodnimi sodnicami. Imele so priložnost, da so videle svetovne prvakinje in spoznale, kaj njim samim še manjka, pa kaj je treba še popraviti in se naučiti do Berlina. Dobile so pa hkrati tudi zavest, da niso slabe, da lahko stopijo na mednarodno tekmovališče, kjer bodo gotovo častno zastopale našo državo in sokolstvo.

Fr. L.:

IV. pokrajinski zlet SSKJ v Subotici

Pokrajinskemu zletu leta 1933. v Ljubljani ter zletoma leta 1934. v Sarajevu in Zagrebu se je pridružil letos še IV. pokrajinski zlet v Subotici. Nameravan je bil kot zlet žup s severne meje države in je bil zato obvezen za župe Beograd, Petrovgrad, Novi Sad, Osijek, Bjelovar, Varaždin in Maribor,

udeležilo se ga je pa v večjem ali manjšem številu vseh 25 žup. Z zletom združene zvezne tekme članstva in naraščaja pa so bile obvezne za vse župe.

Razen jugoslovanskega sokolstva se je zleta udeležilo tudi češkoslovaško sokolstvo, Poljaki, zastopstvo bolgarskih Junakov in v velikem številu pokrajinska zveza ruskega sokolstva. Sokolsko - junaška vzajemnost je morala na subotiškem zletu prebiti novo, težko preizkušnjo. Najavljeni obisk 2000 bolgarskih Junakov, ki bi imeli vrniti našo lansko udeležbo v Sofiji, je izostal.

Zlet je bil razdeljen v mladinske dneve (od 13. do 15. junija) in v glavne zletne dneve (od 26. do 29. junija).

Zvezne tekme višjega in nižjega oddelka moškega in ženskega naraščaja so bile v soboto, dne 13. junija. Tekmovalo je 11 vrst moškega naraščaja v višjem in 41 vrst v nižjem oddelku. Ženski naraščaj je tekmoval z 10 vrstami višjega in 19 vrstami nižjega oddelka. Skupaj je tekmovalo 508 naraščajnikov in naraščajnic. Prvo mesto v tekmi moškega naraščaja višjega oddelka je doseglo društvo Zemun - matica, v nižjem oddelku pa Sremski Karlovci. Prvo mesto v višjem oddelku ženskega naraščaja si je priborilo društvo Kranj, v nižjem oddelku pa društvo Smederevo. Tekme so se končale popoldne istega dne, uspehi tekem so pa bili objavljeni med javno telovadbo dne 14. junija. V nedeljo, dne 14. junija, so bile zjutraj izkušnje, po izkušnjah pa sprevod dece, dijaštva in naraščaja, v katerem je sodelovalo 6000 mladine obojega spola. Popoldne ob 16. uri je bila javna telovadba mladine. Najprej je delalo 2000 moške in ženske dece skupne vaje. Zatem je nastopilo 1500 dijakov in dijakinj srednjih šol župe Novi Sad, potem 900 moške, za njo pa 700 ženske dece iste župe. Nato je prikorakalo na telovadišče 3000 moškega in ženskega naraščaja. Zvezni načelnik brat dr. Pichler je pozdravil naraščaj, razglasil uspehe naraščajskih tekem, nakar je ženski naraščaj odkorakal, moški naraščaj (2000) pa je gladko in vzorno izvedel proste vaje. Za naraščajniki so delale zvezne proste vaje naraščajnic (1000), ki pa niso vselej dobro krile, za njimi je 400 moške dece starobečjskega sreza strumno izvedlo vaje z lesenimi puškami, nato je pa bila orodna telovadba naraščaja in hkrati tudi igre dece. Veliko pozornosti so vzbujali dovršeni skoki dece preko živega konja. Spored je sklenilo 200 naraščajnikov, ki so dobro delali lepo sestavljene vaje z velikimi železnimi obroči. Zvečer je bila akademija na odru letnega gledališča v novem sokolskem domu z izbranimi telovadnimi točkami, po akademiji pa zabavni večer na veseličnem prostoru ob sokolskem domu. Med akademijo je društveni starosta razdelil darilo magovalcem moškega in ženskega naraščaja subotiškega društva. Društvo prireja namreč vsako leto tekme naraščaja v prostih panogah, na orodju in v plavanju, poleg tega pa se oceni mladina tudi v točnosti in vedenju ter dela pismene naloge iz sokolske misli in zgodovine sokolstva. Vsakoletni zmagovalec postane praporščak naraščajskega prapora za to leto. Zdrav pojav, ki je posnemanja vreden.

V ponedeljek, dne 15. junija dopoldne, je imel naraščaj skupen izlet na Palič, kjer se je mladina okopala v tamošnjem jezeru in si ogledala bogate naprave Sokolovca, last subotiškega društva. Popoldne se je mladina vrnila v Subotico in odtod na svoje domove, bogatejša za nepozabne dogodke teh uspelih naraščajskih in dečjih dni.

Glavni zletni dnevi članstva so se pričeli dne 26. junija, ko so se zbrali v Subotici tekmovalci in sodniški zbor. Popoldne ob 15. uri je bila na zletišču seja moškega sodniškega zbora. Razveseljivo je bilo dejstvo, da so se zbrali ob napovedani uri skoraj vsi prijavljeni sodniki, kar je seveda omogočilo, da so se lahko tekme hitro in v redu izvršile.

Tekme članstva so se pričele dne 27. junija ob 6. uri in so trajale do 13. ure. Tekmovalo je vsega 51 vrst članov s 350 tekmovalci in 25 vrst članic s 173 tekmovalkami, skupaj 523 oseb, kar je za zvezno tekmo, ki je bila obvezna za vse župe, vsekakor veliko premalo.

Pri tekmi vrst si je priborila prvo mesto pri članih v srednjem oddelku vrsta Ljubljanskega Sokola (90%), v I. skupini nižjega oddelka vrsta Ruskega Sokola iz Beograda (91%) in v II. skupini nižjega oddelka vrsta župe Novi

Sad (79%); pri članicah pa v višjem oddelku vrsta Zagreba II, v srednjem oddelku vrsta župe Sušak-Rijeka, v I. skupini nižjega oddelka vrsta Ruskega Sokola iz Beograda in v II. skupini vrsta župe Skoplje.

Med posamezniki je pri članih prvak srednjega oddelka brat Jože Malič, Ljubljanski Sokol (97.2%), I. skupine nižjega oddelka brat Đorđe Bičeračkov, Ruski Sokol Zemun (99%), II. skupine nižjega oddelka pa brat Ugrin Matković, Lozovik (96%). Pri članicah je zmagovalka v višjem oddelku sestra Dušica Komačeva, Sokol I, Ljubljana-Tabor, v srednjem oddelku sestra Milica Baždarjeva, Sarajevo-matica, v I. skupini nižjega oddelka sestra Jožica Igljčeva, Sokol I, Ljubljana-Tabor, in v II. skupini nižjega oddelka sestra Živka Dičičeva, Skoplje.

Ves popoldan in še zvečer so prihajali posebni vlaki, ki so dovažali sokolske množice. Zvečer je dobila Subotica, ozaljšana z zelenjem in državnimi trobojnicami, popolnoma sokolsko lice. Na glavnih ulicah proti koldvoru se je trlo naroda kakor ob velikih zletih na praškem Vaclavskem trgu. Godbe, sokolski kroji in narodne noše, so med trumami domačinov izžvale velikansko navdušenje. Skoraj bi ne bil verjel, da je to prebivalstvo narodnostno tako pestre Subotice. Povsod koncerti in slavnostno razsvetljena pročelja hiš, med katerimi se je zlasti odlikoval stolp mestne hiše.

Zvečer ob 21. uri je bila seja tehničnega vodstva in vseh župnih načelnikov, na kateri je bil določen zadnji razpored vseh prireditev. Dne 28. junija od 6. ure dalje so bile na zletišču izkušnje. Proste vaje članov in članic bi bile morale po sporedu biti med 1/8. in 1/9. uro, pred tem bi pa moral biti pregled prostih vaj po župah. Vodstvo zleta je pa vrstni red izkušenj izpremenilo, izkušnje za zletno sliko so se zavlekle, in članstvo je prišlo na vrsto šele ob 1/10. uri v največji vročini. Člani so dvakrat predelali proste vaje, ki so bile po nekaterih župah prav slabo naučene. Pri izkušnjah je nastopilo okoli 1500 članov in 900 članic. Članice so delale proste vaje neprimerno bolje. Po izkušnjah, ki so se precej zavlekle, je v največji vročini vse drevilo h kopanju v eno uro iz mesta oddaljeno Paličko jezero. Ko je bilo treba odondod oditi, je prihrumela nevihta, ki je trajala dobro uro. Na stotine telovadcev zato ni prišlo popoldne o pravem času na telovadišče, navzlic temu pa je nastopilo prvi dan popoldne s prostimi vajami 1440 članov in 928 članic.

Popoldanska javna telovadba se je zaradi dežja zakasnila za pol ure. Najprej so prikorakale na zeleno preprogo telovadišča, ki so ga obdajale polne tribune, struje članov in članic v telovadnem ter članov v slavnostnem kroju, nazadnje pa gozd praporov, ki so se postavili v tesnem razstupu ob glavni tribuni. Najprej so pozdravili zbrano članstvo zastopniki slovanskih sokolskih zvez ter predstavnik zletnega odbora in subotiškega župana, zatem je bila razvita zastava, ki so jo podarile župi Novi Sad njene edinice. Bolgarsko odposlanstvo je izročilo novosadski župi spominsko plaketo, zvezni načelnik je pa razglasil uspehe članskih tekem. Nato so pričeli telovadni del sporeda člani, ki jih je vodil načelnik novosadske župe, s prostimi vajami, ki so šle za spoznanje boljše kakor dopoldne pri izkušnjah. Nekoliko krivde na tem, da niso šle vaje tako, kakor bi bilo treba, je tudi na godbi, ki je igrala prvo sestavo prepočasi, tretjo pa prehitro. Za člani so nastopile pod vodstvom domače župne načelnice članice, ki so delale svoje proste vaje precej skladno in živahno.

Burno pozdravljena od občinstva je pod vodstvom zveznega podnačelnika brata Ivana Kovača strumno prikorakala na telovadišče četa vojske in mornarice: 9 četverstopov mornarjev z zagorelimi golimi telesi, ob strani pa po 9 četverstopov vojakov s puškami. Telovadili so Kovačevo peterodelno skladbo »Hajd junaci«, v kateri je simbolično prikazana borba za osvobojenje našega naroda, po motivih pesmi »Buči morje Adrijansko«, »Što čutiš, Srbine tužni«, »Hej trubaču«, »Iz bratskog zagrljaja« in »Jaz sem Slovan«. Brat Kovač je mojster posebno za prehode. Preprosti gibi, a izvajani vzorno z odličnim kritjem. Hiter nastop sklence učinkovit sestop in nato skromen odhod, kakor bi nič ne bilo. Pa je vendar bilo četrt ure do podrobnosti

natančnega gibanja. Zato so pa bili fantje nagrajeni s priznanjem, da bi se bile skoraj tribune podrle.

Zatem je pokazalo 8 članic ČOS ob spremljevanju klavirja prav tako dovršeno vadbeno četrt. Vaje z veliko žogo, z malo kolebnico in razni preskoki so tvorili eno najlepših točk, pri kateri je uživalo zlasti naše vadiateljstvo.

36 izbranih članov beograjskih društev je nato nastopilo s Kovačevo skladbo »Jugoslovanska epopeja«. Dobra, ponekod celo odlična izvedba težke skladbe je trpela zaradi slabega kritja pri prehodih. Skladba, podobna vajam mornarice, se pa po izvedbi z ono niti primerjati ne more.

Orodno telovadbo je izpolnilo 8 izbranih vrst članov in članic, med njimi tudi vrsta članov ČOS na drogu.

Zletna slika subotiškega društva »Hej Slovani« je oba dneva sklenila telovadbo. Pri sliki je nastopilo 128 članov, 80 moškega naraščaja, 160 članic in ženskega naraščaja, 360 članov čet, 500 oboje dece ter 384 vojakov, vsega torej 1612 oseb namesto napovedanih 3220. Vendar je tudi to lepo število, ki kaže, kako resno goji to društvo telovadbo. Zletna slika prikazuje v treh delih misel: »Sokolstvo vodi k slovanstvu«. Velika zamisel brata L. Tešića in sestre M. Šlezakove je našla v bratu K. Naprávníku dobrega godbenega skladatelja, a v subotiškem sokolstvu nadvse požrtvovalne, marljive in do podrobnosti izurjene telovadce. Pri zelo uspeli sklepni skupini, ki prikazuje slovanske narode pod majko Slavijo, so vsi telovadci z občinstvom vred stoje zapeli sokolsko himno »Hej Slovani«.

Zvečer tega dne so bile v mestu spet številne zabave, akademije, koncerti in druge prireditve.

Dne 29. junija je ob 9. uri krenil po subotiških ulicah sprevod, v katerem je stopalo blizu 10.000 oseb, od številnega naroda burno pozdravljenih. Pred novim sokolskim domom je bil stik, kjer so z balkona pozdravili sokolstvo brat Gangl, minister za telesno vzgojo, zastopniki ostalih slovanskih sokolskih zvez in župan mesta Subotice.

Popoldne ob 14. uri je bila druga javna telovadba, pri kateri so ponovili nekatere točke prejšnjega dne (proste vaje članov in članic, orodna telovadba, nastop vojske in zletna slika), mimo tega so pa nastopili še Rusi, člani sokolskih čet in starejši člani. Ta dan je nastopilo pri prostih vajah samo 900 članov, pa še ti so bili napačno uvrščeni v struje in so po krivdi vodnika prezgodaj pričeli z razstopom. Članice, ki jih je bilo tudi precej manj ko prej ta dan, so delale svoje vaje prav tako dobro.

V noči od 29. na 30. junij so posebni vlaki spet odpeljali sokolske množice in Subotica je dobila spet svoje prvotno lice, obogatena za lepe vtiske IV. pokrajinskega zleta, prve večje sokolske prireditve na tej severni straži naše domovine.

Subotiški zlet je končan in tvori novo aktivno postavko za vse sodelujoče župe, posebno mesto Subotica in njeno sokolstvo ne bosta nikdar pozabila teh dni: priprav, naporov, uspehov in zmage. Subotica je imenitno prestala svojo težko preizkušnjo. Odlična je bila organizacija naraščajskega zleta, tekem in nastanitve, pri kateri ima velik del zaslug marljivi naraščaj, prav tako uspešna je bila organizacija v glavnih zletnih dnevih. Subotica je k Sokolovcu dobila še veličasten sokolski dom in »Jugoslovanski narodni park kralja Petra II.«.

Vendar nam pa zlet odkriva tudi velike hibe, ki jih ne smemo prezreti. Te so: nenavadno majhna udeležba članov-telovadcev, slaba izvedba prostih vaj članov in ponašanje članstva, ki ni bilo vedno in povsod prav sokolsko. V župah, za katere je bil zlet obvezen, imamo okoli 11.000 moškega in 3000 ženskega telovadčevega članstva. Po dosedanjih izkušnjah mora na pokrajinskih zletih nastopiti vsaj tretjina tega članstva, torej v tem primeru 3500 članov in 1000 članic. Medtem ko so članice to mero malone dosegle, so člani močno zaostali. Če upoštevamo dejstvo, da je iz neobveznih žup nastopilo vsaj 400 članov, potem je iz obveznih žup nastopilo samo 1000, drugi

dan celo samo 500 članov. Toliko telovadcev in še veliko več bi bila morala dati sama domača župa. S te strani je uspeh zleta zelo neugoden. Res je sicer, da je bil to prvi pokrajinski zlet SSKJ, pri katerem je plačalo članstvo vsaj četrtinsko vozno ceno, zato so pa te župe iz najbogatejših predelov države.

Izvajanje prostih vaj članov je drugi neuspeh zleta. Nisem še videl tako slabega kritja. Očitno je, da večina nastopajočih ni še nikdar videla značk. Samo tako je mogoče, da so silili na značke, ko bi morali biti izven značk, in narobe. Cele struje so med izvajanjem prehajale s svojega mesta in tako zmedle tudi tiste, ki poznajo kritje, pri prehodih izven značk. Ali se zavedajo načelniki svoje krivde, ker niso izvršili navodil zletnega vodstva in pustili na zlet samo dobro izurjeno članstvo? Ali pa morda načelniki sami več ne vedo, kakšna moralna vrednost tiči prav v skupnih prostih vajah, kar bi bilo seveda še bolj žalostno.

In vedenje ter strogorednost članstva? To je bilo spet za stopnjo slabše kakor na prejšnjih zletih. Neokusno kričanje in vriskanje po ulicah, nesokolske pesmi in pozno vračanje v prenočišča, vse to je tudi zdaj odvrčalo resne sokole. Dobil sem vtisk, da je posebno iz neobveznih žup prišlo na zlet samo zabave željno članstvo, ne pa zdravo in vzgojeno jedro našega sokolstva. Takšni zleti so pa prevelika nevarnost za zdrave osnove našega sokolstva. Tudi to pot je v kelih zmagovalja kanila grenka kaplja strupa.

Pripravljamo se za nov zlet ljubljanske župe, pred seboj imamo še vrsto društvenih javnih telovadb. Na društvenih in župnih nastopih storimo v malem vse, da bomo na velikih pokrajinskih zletih ter na zletu v Pragi leta 1938. lahko z veseljem ugotovili, da za ljubljansko župo ti očitki več ne veljajo.

Lojze Lubej:

Toči na drogu

Iz zavese v podkolenu se dela toč znotraj ali zunaj rok samo nazaj z nadprijemom. Vzpri se v tako imenovano »visoko vzporo« in se zavesi v podkolenu z eno nogo, z drugo pa zamahni toliko, da telo ulekneš. Kakor hitro je noga, s katero si zamahnil, dosegla mrtvo točko, moraš uleknjeno pričeti s točem, to se pravi, z vrtenjem telesa okrog žrdi. Telo mora ostati med točem uleknjeno, dokler ne preideš v prvotno oporo. Toč delaj ob napetih lahteh. Novinec naredi toč laže, če v začetku vrtenja zakloni glavo.

Ta toč se dela tudi iz zavese s o n o ž n o. V tem primeru ne moreš dobiti sile vrtenja z mahom noge, zato pa moraš tem živahneje nagniti sklonjeno telo nazaj. Kakor hitro se pa zavrtiš na drugo stran nad orodje, moraš krepko potegniti ramena nazaj in vzkloniti glavo.

Iz zavese v nartih se dela toč le naprej s podprijemom. Na napetih lahteh dvigni sklonjeno telo tako visoko, da se zavesiš v nartih. Stopalo in prste vzklopi tako, da so čim bliže piščalim. Šele takrat, ko si se zavesil, spusti telo ob napetih lahteh naprej dol. Predklon glave ni lep, je pa včasih novincu potreben. Narti tišči med točem k drogu, v zavesi vztrajaj čim dlje. Snoži in ulekni šele takrat, ko prihajaš v vzporo.

Iz vzpore je z d n o delamo toč naprej ali nazaj, znotraj ali zunaj rok. Naprej ga delamo s podprijemom, nazaj z nadprijemom. Oba delaj iz visoke vzpore (ne iz seda). Telo mora biti lepo vzravnano, prednjo nogo pa smeš prednožiti samo toliko, kolikor si zanožil zadnjo. Takšno razmerje trupa in nog mora ostati tudi med točem. Seveda ne smeš niti za hip pokrčiti lahti ali nog, pomagaš si pa lahko, če je potrebno, s tem, da predkloniš glavo pri toču naprej in zakloniš pri toču nazaj.

Iz vzpore r a z n o ž n o se dela toč v levo ali desno z raznimi prijemi. Pazi, da ostaneta ramenska in notranja os med vrtenjem pravokotno na os orodja in da obdržiš lahti napete.

Iz opore s stopali na žrd delamo toč naprej s podprijemom. Iz vzpore spredaj ali zadaj vskoči v oporo čepno tako, da se opreš na žrd s sredino stopal in ne s prsti nog. To je potrebno zato, ker preide tako oporna točka med vrtenjem naprej proti prstom. Šele takrat, ko si se pravilno oprl, prični s točem, in sicer tako, da rahlo napneš noge in malo predkloniš glavo. Kadar vadiš to prvino, ne veži nikdar dveh točev, ampak postoj po vsakem toču v opori čepno. S tem se učiš obvladati telo, koristi ti pa tudi, kadar hočeš zvezati ta toč z drugo prvino (n. pr. seskok naprej v vzporo zadaj, v prednos ali do stoje na tleh — seskok nazaj v vzporo spredaj, v stoji na rokah v vzpori ali do stoji na tleh).

Nazaj delamo ta toč z nadprijemom, in sicer tako, da vskočimo bolj na prste nog in šele potem pričnemo toč s tem, da malo zaklonimo glavo in še bolj skrcimo noge. Te ostanejo skrcene tudi med vrtenjem. Glede vadbe in vezav velja isto kakor pri toču naprej.

Iz vzpore zadaj delamo toč naprej uleknjeno s podprijemom. S stegni odrini telo od žrdi in odsuni v sklek, s čimer dobiš silo, ki te zavrti okrog orodja. Takoj ko si odrinil in odsunil telo, uleknj in prinesi uleknjeni križ k žrdi. Če telo med vrtenjem skloniš ali oddaljiš od žrdi, se ti bo vaja skoraj gotovo pokazila. Na koncu vrtenja, ko že »ležiš« na drogu, vzpri in napni telo.

Tudi nazaj delamo ta toč s podprijemom, toda počasi. Iz vzpore zadaj sedi na žrd in preprimi široko v podprijem, nato pa podrsaj telo navzdol toliko, da se opiraš skoraj v vodoravnem položaju na žrd z močno uleknjenim križem nekako v višini pasu, oziroma toliko, da si v opisanem položaju v ravnovesju. Z zaklonom glave pričneš vrteti telo okoli orodja. Lahti so pri tem pokrčene, z dlanmi ne smeš držati žrdi, ampak se le opiraš nanjo, in sicer z mezinčno stranjo zapestja. To je potrebno, da lahko o pravem času, t. j. čim kasneje, takrat ko že prehajaš v sklek zadaj, oprimeš žrd s polno dlanjo v vrhnji podprijem, sicer bi ne mogel vzpirati. Seveda moraš paziti, da je med vrtenjem glava zaklonjena, telo močno uleknjeno in da telesa ne oddaljiš od droga, ampak ga obdržiš s pritezno močjo skrcenih lahti med vrtenjem popolnoma ob žrdi. Na to misli posebno takrat, ko prehajaš iz ravnovesja in ti noge zaradi teže omahnejo pod orodje. Takrat obdrži uleknjeno telo s podvojeno močjo lahti pri žrdi. Majhen predkoleb, ki ga dobiš pri tem, izrabi za prehod iz skleka v vzporo zadaj. To boš lahko napravil brez težave, če si zadosti pozno in pravilno (vrhnji podprijem) oprijel žrd.

Iz vzpore spredaj se dela toč nazaj z nadprijemom, in sicer z dotikom ali brez dotika. Naravno pa je, da se želi vsak telovadec čimprej naučiti toč brez dotika, ki je sicer za spoznanje težji, zato pa veliko lepši. Za ta toč se malo odrini s telesom od žrdi in približaj togo telo na 10—20 cm razdalje spet k žrdi, obenem pa spadaj na napetih lahteh. Togo telo ostane med vrtenjem ves čas v navedeni razdalji od žrdi, šele ko si napravil toč, ga prisloniš k orodju, če ga ne vežeš s prvino, ki bi zahtevala nasprotno.

Naprej delamo ta toč z nadprijemom, in sicer hitro, kakor prejšnjega. Togo telo prnesemo naglo preko žrdi, pri čemer se opiramo na orodje s skrajnim zgornjim delom stegen. Glavo klonimo pri tem v smer gibanja. Ni potrebno, da telo preveč skloniš, že celo pa ne smeš povečati klona med vrtenjem, ker bi s tem le zmanjšal silo vrtenja. Med točem ostani ves čas oprt oziroma zavesen ob žrd in sklonjen, dokler ne preprimeš, kar pa stori pozno, to je šele takrat, ko lahko preprimeš v vrhnji nadprijem (nad drogu). Toč končaj tako, da si oprt na trebuh in nagnjen naprej.

Iz vzpore zadaj se dela toč naprej sklonjeno s podprijemom. Ta naj bo trden in navadno širok (kakor so ramena široka). V vzpori zadaj dvigni noge do prednosa v »visoki vzpori« (glava visoko nad rameni) in iztegni stopala. Nad žrdjo naj bo tisti del stegna, ki je tik nad kolonom; če imaš kratke lahti, pritegni noge še bolj nazaj. Glavo rahlo predkloni, nagni telo naprej in napravi toč z napetimi lahtmi. Kota, ki ju oklepajo lahti

s trupom in trup z nogami, ostaneta med vrtenjem neizpremenjena. Šele na koncu vrtenja, ko že prehajaš v vzporo, se to razmerje med telesnimi deli izpremeni, če ne želiš končati toča s prednosom. Če ga hočeš vezati s seskokom naprej, je potrebno, da tedaj, ko prehajaš v vzporo, pritegneš noge malo bliže k trupu, tega pa porineš naprej med lahti, s katerimi se nato krepko odrini in odroči. Lepo se da vezati ta toč tudi s seskokom nazaj, je pa za to vezavo treba malo več prisebnosti in dobrega varovanja. Pri tem toču ne preideš več v vzporo, ampak moraš spustiti žrd v trenutku, ko prehaja po vrtenju zgornji del trupa spet v pokončni položaj in je glava v višini droga. Pa tudi drža nog je pri toču s tem seskokom drugačna. Pritegniti jih moraš veliko bolj nazaj, tako da so pete malone pri žrdi.

Če hočeš spojiti ta toč z odkolebom v vis zadaj, ga delaj tako, kakor toč, ki ga vežeš s seskokom naprej, samo da porineš, medtem ko prehajaš v vzporo, telo še bolj naprej med lahti. Telo pri tem toču ni več tako sklonjeno, vendar ga pa ne smeš ulekniti.

Iz vzpore zadaj delamo toč nazaj sklonjeno z nadprijemom. Zgornje telo spusti nazaj, in ko spadaš z neznatnim predklonom glave na napetih lahteh, sklanjaj telo, toda tako, da ostanejo sredine stegen tik ob žrdi. Noge in trup ne smejo biti v visu vzhodno preblizu skupaj. Kakor hitro preideš po vrtenju na drugo stran orodja, si že v precej visokem položaju olajšaj prehod v vzporo s tem, da hitro vzkloneš trup (noge ostanejo pri žrdi), ki ga podkrepiš z vzklonom glave.

Nekateri delajo ta toč tako, da že takoj v začetku gibanja pritegnejo stopala popolnoma k drogu, nakar naredo toč, vendar pa takšen toč ni tako lep in naraven. Zato ne vadi tega toča nikdar na ta način, ampak zmeraj tako, kakor je zgoraj popisano.

Veletoč naprej delamo s podprijemom. Po nauporu vzklopno ali iz vzpore spredaj položi naprej nagnjeno telo na žrd, nato pa se s trebuhom krepko odrini v stoji na rokah v vzpori. V stoji ne postani, a glej, da je ta stoja čisto pravilno nakazana. Lahti so napete in v eni črti s trupom in nogami, torej ne sme biti križ uleknjen, ampak napet. Nato vzkloni glavo med lahti in s togim telesom začni z vrtenjem. Glej, da ti ramena ne uidejo naprej, z vrtenjem pričnejo stopala, ki opišejo največji krog. Ko preide telo po vrtenju zadaj v visok zakoleb, uleknj križ s skoraj nevidnim zamahom nog.

Veletoč nazaj delamo z nadprijemom. Iz stoji na rokah v vzpori pričneš vrteti togo telo, tako da so lahti v eni črti s trupom in nogami. Kakor hitro pa preideš spredaj v poševni položaj nad orodjem, telo primerno uleknj, tako da suneš s prsi naprej, in hkrati preprimi z rokami v vrhnji nadprijem. Pazi le, da tega ne storiš prezgodaj, sicer ne prideš do stoji in ti ostane edinole še nagel in okreten seskok. Tudi pri veletoču iz stoji, še rajši pa pri veletoču iz odkoleba, se prav pogosto zgodi, da se prične telovadec vrteti s sklonjenim trupom, ali pa še večkrat, da ima glavo močno zaklonjeno, lahti pa tvorijo s trupom topi ali pa še manjši kot. To je najhujša napaka, in takemu telovadcu ne dovoli, da bi se učil veletoča, ker ne zna še prvin, ki so za solidno in pametno orodno telovadbo neogibno potrebne.

Posebno za veletoča mora veljati obče pravilo, da naj se jih uči in dela le telovadec, ki je predelal in obvlada vse prvine in vezave, kar ga potem metodično privede do tega, da brez muke in dolgotrajnega poizkušanja naredi lep in pravilen veletoč že pri prvem ali drugem poizkusu. Za veletoč je treba imeti zlasti utrjene in močne prste ter obvladati brezhibno vse ostale toče, odkoleb naprej, odkoleb nazaj, vzmik, velevzmik, zanožko in skrčko iz vzpore in stoji na rokah v vzpori ter premik, velepremik in premik do stoji na rokah v vzpori.

Pri vezavah enega veletoča z drugim z vmesnim obratom in preprijemom pazi, da napraviš obrat in preprijem prej, preden si pričel z drugim veletočem, sicer se ti vaja prav gotovo skazi in je potem največkrat lepše in varneje, da seskočiš z orodja. Veletoča naj veže z obrati in preprijemi le tisti, ki dela veletoč naprej in nazaj že čisto mehanično in brezhibno.

Dolga kolebnica

Dostikrat slišimo, zlasti v manjših društvih, kako tožijo članice - vaditeljice: »Res ne vem, kaj bi delale; same proste vaje nekaterim že presedajo, v telovadnici pa nimamo drugega kakor visoki drog in visoko bradljo, na katerih naše članice, ki so večinoma novinke, ne morejo telovaditi.«

Vaditeljica mora biti izumljiva in si mora znati tudi sama pomagati. Orodje, ki si ga je tudi v najskromnejših razmerah mogoče omisliti, je dolga kolebnica. Naletimo pa nanjo le v malokaterem društvu. Vsaka daljša vrv je dobra, da le ni pretenka; najboljša je seveda 5—6 m dolga, ki je na sredi debelejša, zvita nalašč za telovadbo. Brez dolge vrvi bi sploh ne smela biti nobena telovadnica.

Vrv uporabljamo lahko na različne načine, n. pr.:

1. kot mirno visečo vrv za razne preskoke;
2. kot dolgo kolebnico, ki jo kolebamo ali pa ki z njo krožimo,
3. za razne pretege;
4. kot pomožno orodje pri igrah, zlasti pri igrah z žogo.

Izpregovorili bomo nekaj več samo o drugi točki: kako uporabljamo vrv kot dolgo kolebnico.

Vaje, ki jih tu lahko izvajamo, pospešujejo zlasti delovanje srca in pljuč. V glavnem vadimo z nogami, sodelujejo pa precej mišice spodnjega in kolikor toliko tudi zgornjega dela trupa in mišice lahti. Pri vajah z dolgo kolebnico gojimo tudi prisebnost, hitro pripravljenost, pa tudi spretnost in gibčnost.

Vaditeljica en konec vrvi pritrdi, drugega pa drži v roki ali pa držita vrv dve vaditeljici. Ni vseeno, kako vaditeljica vrv koleba ali pa kroži z njo, tudi tega se je treba naučiti. Z levico drži narahlo vrv, z desnico pa kroži z njo, in sicer izvaja gib v zapestju tako, da sodeluje nekoliko tudi spodnji laketi, nikdar pa ne sme krožiti ves laketi. Znati mora tudi krožiti zdaj počasi, potem spet hitreje. Nепrestano mora paziti in gledati telovadko, ki dela vajo, in ji s kroženjem pomagati ali pa preprečiti, da ne pade. To velja tolikanj bolj tedaj, kadar vadijo novinke. Takrat naj vaditeljica posebno pazi, da vrv katere ne oplazi. Če vaditeljica vidi, da se je telovadki vrv zapletla med noge, kar se zlasti mnogokrat zgodi pri izpodtekanju, mora vrv takoj izpustiti, sicer telovadka lahko pade.

Izpodtekanje vadimo takole:

- a) Telovadka koraka proti vrvi, ko pride do nje, vrže vaditeljica vrv čeznjo.
- b) Telovadka se postavi tako, da je vrv ne zadene:
 1. koleb vrvi proti telovadki;
 2. koleb vrvi od telovadke, ki začne teči;
 3. krog z vrvjo, telovadka izpodteče vrv.
- c) Kakor pri b), toda hitreje, ko začne prednja telovadka teči na drugo dobo, se postavi na njeno mesto naslednja; vrv neprenehoma koleba in kroži.
- č)
 1. Mali krog v vzročanju, telovadka čaka;
 2. mali krog v vzročanju, telovadka se pripravi;
 3. veliki krog, telovadka izpodteče.
- d)
 1. Mali krog v vzročanju, telovadka se pripravi;
 2. veliki krog, telovadka izpodteče.

- e) Kroženje. Vaditeljica šteje: »ena, dve«; na »dve« telovadka izpodteče.
 f) Kakor pri e), toda vaditeljica ne šteje, vsaka telovadka čaka, da pade vrv enkrat na tla, nato izpodteče.
 g) Izpodtek pri vsakem krogu.

Vaditeljica naj kroži spočetka zelo počasi; razume se, da kroži vedno proti telovadki, kar velja tudi za vse naslednje vaje.

Iste vaje delamo potem s skokotom v desno in v levo in naprej.

Iste vaje v dvojicah, v trojicah itd., ki so najprej spojene za roke, tako da boljše potegnejo slabše za seboj, potem tudi tako, da se ne drže za roke.

Ko telovadke vse to že dobro znajo, začnemo s težjimi vajami, n. pr.:

- a) Izpodtek naprej, na sredi $\frac{1}{2}$ obrat in tek nazaj. Tu je dobro, če stoji telovadka zadaj in lovi tisto, ki izpodteče nazaj, da ne pade.
 b) Izpodtek nazaj; varujemo kakor prej.
 c) Izpodtek naprej, na sredi $\frac{3}{4}$ obrat.
 č) Izpodtek naprej, na sredi dotik z roko tal.
 d) Izpodtek naprej s preskoki čez kratko kolebnico.
 e) Izpodtek v dvojicah, druga proti drugi, spojeni za roke: s skokotom v stran.
 f) Kakor pri e), toda na sredi menjata telovadki prostore.
 g) Izpodtek dveh nasproti si stoječih zastopov:

1. koleb k št. 1;		< < <
2. krog doli od št. 1, ki izpodteče;		2 4 6
3. koleb k št. 2;	5 3 1	
4. krog doli od št. 2, ki izpodteče.	> > >	

Preskoke vadimo najprej čez mirno vrv, ki naj bo le nekaj centimetrov od tal. Vsako vajo ponovimo po večkrat.

S čelom proti vrvi:

- a) 1. Preskok z d. naprej;
 2. preskok z l. nazaj.
 b) Kakor pri a), samo nasprotno.
 c) 1. Preskok z d. naprej;
 2. medskok z d.;
 3. preskok z l. nazaj;
 4. medskok z l.
 č) Kakor pri c), samo nasprotno.
 d) 1. Preskok snožno naprej;
 2. preskok snožno nazaj.
 e) 1. Preskok snožno naprej;
 2. medskok snožno;
 3. preskok snožno nazaj;
 4. medskok snožno.

Z d. (l.) bokom proti vrvi:

- f) 1. Preskok z d. v stran;
 2. preskok z l. v stran.
 g) Kakor pri f), samo nasprotno.
 h) 1. Preskok z d. v stran;
 2. medskok z d.;
 3. preskok z l. v stran;
 4. medskok z l.
 i) Kakor pri h), samo nasprotno.
 j) 1. Preskok snožno v d.;
 2. preskok snožno v l.

k) Kakor pri j), samo nasprotno.

- l) 1. Preskok snožno v d.;
2. medskok snožno;
3. preskok snožno v l.;
4. medskok snožno.

Preskoke naprej in nazaj vadimo v dvojicah, trojicah itd., držč se za roke ali pa prosto. Preskoke v stran vadimo v dvojicah. Telovadki sta obrnjeni druga k drugi in se držita za roke ali pa sta obe obrnjeni v isto stran; druga položi narahlo roke na rame prednje. Vadimo tudi v trojicah, četvoricah itd.; drže se lahko tudi tako, da vsaka telovadka z levico predroči noter, z desnico zaroči, vsaka zadaj stoječa telovadka prime potem z levico za desnico spredaj stoječe.

Iste vaje delamo nato čez mirno kolebajočo vrv.

Preskoke čez krožečo vrv naučimo takole:

- a) Telovadka se postavi z d. bokom k vrvi:
 1. koleb vrvi od telovadke;
 2. koleb vrvi k telovadki;
 3. krog z vrvjo, telovadka preskoči; preskok napravi v začetku na poljuben način, pozneje določi to vodnica.
- b) Kakor pri a), toda z l. bokom k vrvi.
- c) Kakor pri a), samo da je vrv za telovadko, ki napravi preskok naprej.
- č) Kakor pri a), a tako, da je vrv pred telovadko, ki napravi preskok nazaj.

Nato začnemo na način, kakor je bil tu opisan, toda telovadka napravi 2, 3, 4, 5 preskokov čez krožečo vrv. Najprej izvajajo telovadke poljubne preskoke, nato določi način preskoka vaditeljica (raznonožno, snožno, z medskokom itd.).

Ko se telovadke to dobro nauče, vadijo po določenem številu preskokov odtek in nazadnje še pritek.

H. K.:

Preskoki čez kozo

Preskoki čez kozo so zelo priljubljeni po naših društvih, ker ima to orodje že skoraj vsako sokolsko društvo. Ti preskoki nudijo dovolj prilike za razgibanje, ne zahtevajo pa prevelikih naporov, zato so tudi prav primerni za naraščaj in deco, samo višino kozo je treba prilagoditi velikosti telovadca.

Najnavadnejša sta preskoka raznožno in skrčno. Vadimo ju lahko z odzivno desko ali pa brez nje.

Z a l e t naj ne bo predolg in tudi ne prekratek, nekako 12—15 korakov. Pričnemo ga s tremi do štirimi mirnimi skoki, nato pa čimbolj stopnjujemo hitrost do odzivne deske. Tik pred desko se odrinemo enonožno na prstih in skočimo sonožno na skrajni prednji del deske. Ta skok na desko se mora izvršiti na prste obeh nog, torej ne na cela stopala. Noge morajo biti pri tem prožne, za spoznanje pokrčene, trup nagnjen zmerno naprej. Med zaletom je treba z rokami, pokrčenimi v komolcu, zmerno gibati v smeri teka, ker si tako hitrost teka povečamo. Pri enonožnem odzivu pred desko nalahko prožimo lahti doli, skoraj nekoliko v zaročenje; med tem odzivom in sonožnim doskokom na prednji konec deske pa mahnemo z lahtmi naprej.

Sonožni odziv od deske naj bo kolikor mogoče prožen. Težo trupa pomagamo vzdigniti tudi z rokami, ki jih dvigamo skozi priročenje proti predročenju.

Let se prične v trenutku, ko se sonožno odrinemo od deske. Odriv mora biti toliko močan, da dvignemo trup malone do vodoravnega položaja nad kožo in ga močno uleknemo. Z rokami se opremo na kožo, in sicer na prednjo polovico. Roke naj bodo za spoznanje pokrčene, ker se tako lažje odrinemo. Preveč pokrčene roke pa težje premagajo težo telesa in klecnejo. Koze se dotaknemo s celimi dlanmi. Medtem z napetimi nogami raznožimo, in to toliko, da neovirano preidemo preko koze. Lepše je, če širše kakor pa preozko raznožimo. Ko primemo z rokami kožo, se moramo že tudi takoj z njimi odriniti, in to tako močno, da dvignemo težo zgornje polovice trupa, ki sloni na rokah. Hkrati ko se odrinemo z rokami, nalahno upognemo telo v kolkih.

Pri preskoku doskočimo mirno v počep in ne na iztegnjene noge. Tudi doskok v čep ni lep. Z rokami predročimo ali pa odročimo. Takoj po doskoku se vzravnamo v stojo spetno.

Pri preskokih čez kožo se največ greši pri zaletu, od katerega je ves preskok odvisen. Posebno deca najmlje rada predolgo zalet, katerega konca ne zna oziroma ne more pravilno izrabiti, ker porabi preveč sile za tek sam, za odriv od deske ji pa zmanjka moči in je zato preslab. Koraki pri zaletu naj ne bodo predolgi, še manj pa smemo drobiti. Pri preskoku samem je pa največja napaka ta, če se z rokami premalo odrinemo od koze. Posledica tega je, da preveč upognemo telo, vsled česar nam nese zgornji del telesa naprej in doskok je nezanesljiv. Tudi ni prav, če roke predolgo zadržimo na kozi, ker nam to lahko pravilen preskok onemogoči. Napačno je tudi, če prezgodaj primemo za kožo, z nogami se moramo namreč tako močno odriniti in dvigniti trup tako visoko nad kožo, da si z odzivom rok le pomagamo vzdržati ravnovesje trupa v letu.

Vaditelj mora takoj od početka paziti in opozarjati na napete noge med letom, ker se telovadci le preradi razvadijo in imajo pri preskokih raznožno skrčene noge, kar jim onemogoči pravilen preskok in je tudi grdo za pogled.

Če hočemo uspešno naučiti raznožko, vadimo najprej vsed raznožno na kožo in iz tega sesed naprej in nazaj. Koza naj bo v začetku nizka, ker bi prevelika višina zahtevala od telovadca preveč moči ali bi mu pa vzela pogum. Najprej vadimo na kozi vzdolž, nato šele na šir.

Skrčka se od raznožke razlikuje le v tem, da letimo čez kožo s skrčenimi nogami med rokami. Noge skrčimo tako, da pritegnemo kolena na prsi, kakor hitro se dotaknemo koze z rokami, in jih napnemo, kakor hitro smo z odzivom rok prenesli telo preko koze. Paziti je treba, da so kolena in stopala skupaj.

Skrčko pričenemo vaditi z vskokom v oporo čepno na kožo, in iz tega seskok naprej ali nazaj. Seskok naprej vadimo tako, da prožimo noge v prednos, se z rokami odrinemo naprej in seskočimo ali pa se zravnemo v stojo spetno in seskočimo z uleknjenjem. Ta seskok združimo lahko z obrati.

Kot drugo vajo za skrčko vadimo premah skrčno, ki se bistveno razlikuje od skrčke. Kakor hitro primemo z rokami za kožo, prevlečemo noge skrčno, jih prožimo v prednos in z odzivom rok seskočimo. Pri premahu držimo torej z rokami kožo tako dolgo, da prenesemo stopala preko koze, medtem ko odrinemo pri skrčki z rokami, kakor hitro smo se dobro doteknili koze. V času, ko smo z rokami oprti na kožo, gibamo pri premahu s skrčenimi nogami, in sicer v bočnih in kolenskih sklepih, pri skrčki pa ne.

Telovadca varujemo za raznožko spredaj, in sicer tako, da predročimo z obema rokama in ga, če se zatakne z nogami in leti naprej na glavo, ujamemo za roke. Za skrčko in premah skrčno ga pa lovimo ob strani, tako da ga primemo z eno roko za nadlaket (nikdar ne za zapestje ali komolec), z drugo ga pa prestrežemo, če je potrebno. Varujmo vedno tako, da se bo telovadec počutil varen, ko stojimo pri orodju. Zato bodimo pazljivi in urni.

Te preskoke čez kožo lahko pozneje otežimo na razne načine, kakor z zvišavanjem koze, z odmikanjem deske ali doskočišča (blazine), z različnimi obrati, z vrstico za kožo ali pred njo, z žogo, ki jo položimo na kožo itd.

Glej sokolov četo

Korakoma

Faganelli

1. Glej sokolov če - to zbra - no, kak' po - jo, po - jo na glas,
2. Za - zve - ne - li so ko - ra - ki, ka - kor je - kla zvon - ki glas,
3. Za - vi - hra - le so za - sta - ve, za - ža - rel je vdan o - braz

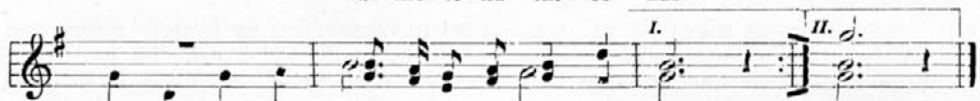
1. da čez gri - če in po - lja - no tja od - me - va v dru - go vas!
2. ka - dar v boj gredo ju - na - ki, kra - lja iz - pol - nit u - kaz.
3. in ju - naš - ke njih po - sta - ve šle so ustvar - jat no - vi čas.

Oj sokolske mla - de vr - ste, stopajmo vko - ra - ke čvr - ste,

Oj so - kol - ske mla - de vr - ste, sto - paj - mo vko - ra - ke čvr - ste,

do - mo - vi - na kli - če nas! nas!

do - mo - vi - na kli - - - če nas! nas!

Zbirajte za tiskovni sklad!

Obstoj vsakega lista je odvisen od tega, kako je urejena njega gospodarska podlaga. Ta je pri našem vestniku samo naročnina, ki je pa tako nizka, da bi komaj krila vse stroške, ko bi imel tisoč naročnikov, to je toliko, kolikor izvodov lista se tiska. Toliko naročnikov pa za zdaj še nima, čeprav jih v tako močni župi, kakršna je naša, s primerno osebno agitacijo kaj kmalu lahko dobi.

Če pa hočemo zagotoviti listu, da bo lahko izhajal redno in v določenem obsegu, mu moramo še na drug način priskrbeti potrebnih sredstev. V ta namen se je ustanovil župni tiskovni sklad, v katerega naj bi se stekali prostovoljni prispevki, darovani za list.

Vsako društvo naj določi po enega člana in po eno članico, ki naj uredita in vodita zbiranje za tiskovni sklad. Njuna naloga naj bi bila, da poiščeta izmed mnogih take načine zbiranja, ki bodo za ondotne razmere najprimernejši in najuspešnejši. Navzlic neugodnim časom, v katerih živimo, je še zmeraj dosti prilike, ko se da brez posebnih težav dobiti kakšen pri-spevek za sklad. Saj bi bil dobrodošel vsak, še tako majhen dar.

Nabrani denar vplačujte na vsako toliko časa s posebno položnico na čekovni račun števil. 13.746 in napišite na srednji del položnice »Tiskovni sklad«. Hkrati nam pošljite tudi imena darovalcev in darovalk, da jih objavimo v listu.

Objave

Uspehi tekem naraščaja dne 24. maja 1936.

Moški naraščaj.

A. Vrste.

Višji oddelek:

I. Ljubljanski Sokol	4033	točk	80,6%
II. Ljubljana-Siška	3887	"	77,7%
III. Sokol I	3740	"	74,8%

Nižji oddelek:

I. Kočevje	3863	točk	87,8%
II. Ljubljanski Sokol	3751	"	85,3%
III. Sokol I	3705	"	84,2%
IV. Ljubljana II	3629	"	82,5%
V. Ljubljana-Siška	3432	"	78%
VI. Sokol I	2986	"	67,8%
VII. Ljubljanski Sokol	2847	"	64,7%

B. Posamezniki:

Višji oddelek:

		točke
1. Južnič Gojmir, Ljubljanski Sokol		731
2. Kos Leon, Sokol I		712
3. Pirih Miroslav, Ljubljanski Sokol		674
4. Pešl Rado, Ljubljanski Sokol		670
5. Smodiš Janko, Sokol I		665
6. Skopore Borut, Ljubljana-Siška		654
7. Grošl Božo, Ljubljana-Siška		647
8. Kroupa Pavel, Ljubljana-Siška		623
9. Bratovž Vido, Sokol I		615
10. Janovsky Vl., Ljubljanski Sokol		611
11. Runko Zv., Ljubljana-Siška		608
12. Goršič Alojz, Ljubljana-Siška		596
13. Sovišček Ivan, Ljubljanski Sokol		591
14. Supan Viktor, Sokol I		574
15. Slojher Polde, Ljubljana-Siška		565
16. Walland Pavel, Ljubljanski Sokol		563
17. Smolnik Oton, Sokol I		515
18. Dremelj Mate, Ljubljanski Sokol		512
19. Vedam Dolfe, Sokol I		466
20. Krže Božo, Sokol I		388

Nižji oddelek:

		točke
1. Pakiž Marijan, Kočevje		650
2. Kovačič Ljubo, Kočevje		644
3. Ličan Milan, Kočevje		640
4. Pučko Franc, Ljubljanski Sokol		637
5. Zbrizaj Danilo, Kočevje		627
6. Pestotnik Janez, Sokol I		619
7. Marinc Marijan, Sokol I		618
8. Lipužič Mirko, Kočevje		616
9. Petrič Alfred, Ljubljanski Sokol		615
10. Luzar Saša, Ljubljanski Sokol		613

11. Ribičič Dimitrij, Sokol I		609
12. Herga Alojzij, Sokol I		604
13. Ham Franc, Ljubljana II		601
14. Bernot Jože, Ljubljanski Sokol		594
Zornada Jože, Ljubljana-Siška		594
15. Kroupa Franc, Ljubljana-Siška		593
16. Cesar Franc, Ljubljana II		592
17. Gerzinič Davorin, Ljubljanski Sokol		591
18. Česnik Marijan, Sokol I		583
19. Biber Mitja, Ljubljana II		580
20. Dular Lojze, Ljubljanski Sokol		578
21. Lepša Jože, Ljubljana-Siška		574
22. Kregelj Jože, Ljubljanski Sokol		568
23. Humar Jernej, Ljubljana II		564
24. Jak Artur, Ljubljana-Siška		563
25. Tanko Zvonko, Sokol I		562
26. Kolar Hrabroslav, Ljubljana II		556
Mišić Ivan, Ljubljana-Siška		556
27. Hočevar Ciril, Ljubljana II		553
28. Pollak Bojan, Sokol I		542
29. Namar Emil, Sokol I		539
30. Počkar Gregor, Ljubljana II		528
31. Hladnik Milivoj, Ljubljanski Sokol		523
32. Makarovič Dušan, Sokol I		492
Ranko Janez, Kočevje		492
33. Kragelj Ivan, Ljubljanski Sokol		470
34. Miler Roman, Sokol I		465
35. Veter Igor, Sokol I		463
36. Prosenc Živojin, Sokol I		460
37. Jager Boris, Sokol I		411
38. Ahčin Branko, Ljubljanski Sokol		392
39. Novotny Anton, Ljubljanski Sokol		388
40. Vedam Jože, Sokol I		376
41. Legiša Dušan, Ljubljanski Sokol		375
42. Gjuran Bogo, Sokol I		368
43. Štrukelj Lado, Ljubljana-Siška		362
44. Ravnikar Bruno, Ljubljana II		324
45. Grabnar Ljubo, Kočevje		258
46. Tancig Mile, Ljubljanski Sokol		248
47. Perko Matija, Ljubljana-Siška		238
48. Česnik Pavel, Ljubljanski Sokol		156

V nižjem oddelku je tekmovalo 51 naraš.
v višjem 20 naraš.

skupaj 71 naraš.

Zenski naraščaj.

A. Vrste.

Višji oddelek:

I. Sokol I	3149	točk	80,7%
II. Ljubljana II	3145	"	80,6%
III. Ljubljana-Siška	3087	"	79,2%
IV. Zgornja Šiška	2929	"	75,1%

Nižji oddelek:

I. Ljubljanski Sokol	3086 točk	79,1%
II. Unec-Rakek	3056 ..	78,3%
III. Ljubljana III	3027 ..	77,6%

B. Posameznice:

Višji oddelek:

	točke
1. Zupan Silva, Ljubljanski Sokol	589
2. Pribovšek Anica, Ljubljana-Šiška	582
3. Kovačič Elica, Sokol I	577
4. Plesnik Mila, Sokol I	550
5. Hočevnar Draga, Ljubljana II	541
6. Breskvar Hilda, Ljubljanski Sokol	536
7. Luzar Sonja, Ljubljanski Sokol	531
8. Dolhar Anica, Ljubljana II	530
9. Bezljaj Pavla, Zg. Šiška	527
10. Sever Anica, Sokol I	526
11. Ivančič Ana, Sokol I	507
12. Sever Jelena, Zg. Šiška	500
13. Janša Bara, Sokol I	496
14. Prelec Mira, Ljubljana-Šiška	489
15. Sušter Ivana, Zg. Šiška	476
16. Ivančič Ivica, Sokol I	463
17. Porenta Draga, Ljubljana II	458
18. Jelušič Zlata, Ljubljana II	454
19. Peruzzi Majda, Ljubljana-Šiška	451
20. Kosec Boga, Ljubljana II	450
21. Hafner Nada, Zg. Šiška	449
22. Doljak Majda, Ljubljana-Šiška	449
23. Mavser Sabina, Ljubljana-Šiška	442
24. Jerman Majda, Ljubljana II	438
25. Poklšek Franciška, Ljublj. Sokol	429
26. Brelih Vlasta, Ljubljanski Sokol	420
27. Lipovšek Majda, Ljubljana-Šiška	400
28. Riha Vera, Zg. Šiška	397
29. Juvan Mira, Sokol I	393
30. Goršič Minka, Ljubljana-Šiška	350
31. Ilaš Desa, Sokol I	323
32. Bizovičar Ivana, Zg. Šiška	320
33. Mlakar Janja, Sokol I	275

Nižji oddelek:

	točke
1. Derros Renec, Ljubljanski Sokol	580
2. Čamernik Nada, Ljubljanski Sokol	563
3. Vrabec Danica, Unec-Rakek	539
4. Balentin Dana, Ljubljanski Sokol	537
5. Mlinar Iva, Unec-Rakek	532
6. Meze Anica, Gorenji Logatec	522
7. Kukovec Matilda, Unec-Rakek	520
8. Novotny Milena, Ljubljana III	513
9. Burger Lojzika, Ljubljana III	495
10. Zaletel Tatjana, Ljubljanski Sokol	494
11. Drašler Janja, Ljubljana III	478
12. Hacc Štefka, Ljubljana III	458
13. Kajfež Mira, Kočevje	446
14. Dolenc Franciška, Gorenji Logatec	428
15. Mlakar Nuša, Unec-Rakek	420

	točke
16. Jernejčič Angela, Gorenji Logatec	415
17. Blagajna Nada, Ljubljana III	412
Kukovec Anica, Unec-Rakek	412
18. Krištof Mila, Ljubljana III	411
19. Miler Lidija, Ljubljanski Sokol	405
20. Vdovič Zofija, Unec-Rakek	403
21. Rupena Helena, Unec-Rakek	359
22. Klofutar Vida, Ljubljana III	345
23. Dežman Lea, Ljubljanski Sokol	237
V nižjem oddelku je tekmovalo	24 naraš.
v višjem	33 naraš.
skupaj	57 naraš.

V sporazumu z župnimi načelniki in načelnicami iz dravske banovine objavlja-

razpis medžupnih plavalnih tekem,

ki bodo dne 15. in 16. avgusta v Rogaški Slatini. Tekme so obvezne za župe Ljubljana, Kranj, Novo mesto, Celje in Maribor, neobvezne pa za župo Sušak-Rijeka.

Tekmovalo se bo v tehle panogah:

A. Tekme posameznikov in posameznic:

1. člani:	99 m poljubno,
	198 m prsno,
	66 m vznav;
2. članice:	66 m poljubno,
	66 m prsno,
	33 m vznav;
3. moški naraščaj:	66 m poljubno,
	99 m prsno,
	33 m vznav;
4. ženski naraščaj:	33 m poljubno
	66 m prsno,
	33 m vznav.

B. Izmensko plavanje:

1. člani:	33 × 66 × 99 × 33 m poljubno;
2. članice:	33 × 33 × 33 m mešano;
3. moški naraščaj:	33 × 66 × 66 × 33 m poljubno;
4. ženski naraščaj:	33 × 33 × 33 m mešano.

C. Skoki:

1. člani: obvezni skok s prigrubo naprej na glavo z zaletom, deska 3 m;
2. članice: obvezni skok naprej na glavo z mesta, deska 3 m;
3. moški naraščaj: obvezni skok naprej na glavo z zaletom, deska 3 m;
4. ženski naraščaj: obvezni skok naprej na glavo z zaletom, deska 3 ali 1 m.

Vsakdo je obvezen tekmovali v obveznem in v dveh poljubnih skokih.

Tekmovati bodo smeli samo tekmovalci in tekmovalke, ki se bodo uspešno udeležili župnih plavalnih tekem dne 9. avgusta.

Prvo mesto šteje 6 točk, drugo 5, tretje 4, četrto 3 točke, peto 2 točki in šesto 1 točko. Skoki štejejo dvojno.

V propagandne namene se bo igral vodni polo, ki se pa ne bo štel za tekmo.

Župno načelništvo.

Po delovnem razporedu za leto 1936. razpisujemo

župne plavalne tekme

za člane in članice ter za moški in ženski naraščaj, ki bodo v nedeljo, dne 9. avgusta 1936, ob 8. uri v plavalnišču S. K. »Ilirije« v Ljubljani v tehle panogah:

A. Tekme posameznikov in posameznic:

1. člani: 100 m poljubno,
200 m prsno,
50 m vznak;
2. članice: 50 m poljubno,
50 m prsno,
50 m vznak;
3. moški naraščaj: 50 m poljubno,
100 m prsno,
50 m vznak.
4. ženski naraščaj: 50 m poljubno,
50 m prsno,
50 m vznak;

B. Izmensko plavanje:

1. člani: 50 × 50 × 100 × 50 m poljubno;
2. članice: 50 × 50 × 50 m mešano;
3. moški naraščaj: 50 × 50 × 50 × 50 m poljubno;
4. ženski naraščaj: 50 × 50 × 50 m mešano.

C. Skoki:

1. Člani: obvezni skok s prigrabo naprej na glavo z zaletom, deska 3 m;
2. članice: obvezni skok naprej na glavo z mesta, deska 3 m;
3. moški naraščaj: obvezni skok naprej na glavo z zaletom, deska 3 m;
4. ženski naraščaj: obvezni skok naprej na glavo z zaletom, deska 1 m.

Vsakdo je obvezen tekmovali v obveznem in v dveh poljubnih skokih.

Vsako društvo lahko pošlje na tekmo, kolikor hoče tekmovalcev in tekmovalk. Prvo mesto šteje 6 točk, drugo 5, tretje 4, četrto 3 točke, peto 2 točki in šesto 1 točko. Skoki štejejo dvojno.

Prijave naj se pošljejo župnemu načelništvu najkasneje do dne 1. avgusta. Vsi tekmovalci in tekmovalke morajo imeti na plavalnih oblekah sokolski znak.

Podrobnejša določila tekmovalnega reda in druga navodila za tekmo objavimo v najkrajšem času s posebno okrožnico.

Župno načelništvo.

Razpis natečaja.

Načelništvo sokolske župe Ljubljana razpisuje natečaj za sestavo posebnih župnih prostih vaj za prihodnji župni zlet.

Proste vaje bi delala na župnem zletu članstvo in naraščaj naše župe; vsak oddelek bo štel okoli 300 oseb, vendar pa vaje ne smejo biti vezane na število. Vaje morajo biti sestavljene tako, da jih bodo društva lahko uporabljala v celoti ali pa njih posamezne dele za svoje javne telovadbe in akademije. Vaje naj bodo nadpoprečno težke (za poprečno težke smatramo navadne zletne proste vaje) in naj imajo bogat fiziološki in lepotni učinek. Sklep vaje naj bi bila slika, pri kateri bi sodelovala tudi deca in zastave.

Natečaja se lahko udeleži vsak pripadnik sokolske župe Ljubljana.

Rok za vložitev idejnega osnutka prostih vaj je 15. september 1936. Osnutki, ki jih je treba poslati župnemu načelništvu, naj obsegajo tele podatke: kako bodo vstopali posamezni oddelki in kako bodo razmeščeni po telovadišču ter kakšne vrste so proste vaje v posameznih delih. Če se bodo delale te vaje na že znano godbo, je treba povedati, na katero.

Župni strokovni odbor bo v enem tednu po roku pregledal osnutke in predlagatelja najboljšega osnutka pozval, da ga podrobno izdela in izroči župnemu načelništvu najkasneje do dne 20. okt. 1936. Župni strokovni odbor ima pravico, da sprejete vaje, v sporazumu s sestavljalcem seveda, izpremeni, kjer bi bilo to potrebno, in da jih objavi v župnem glasilu.

Župno načelništvo.

Dr. Franc Derganc: »Svetozor«, prvi zvezek izbranih esejev, Ljubljana, 1936, založila Učiteljska tiskarna, cena v platno vezani knjigi 90 dinarjev, mehko vezani 80 dinarjev.

Dergančeve knjige niso mnogi opazili (o njej sta poročala »Jutro« in »Slovenec«). Najmanj smo jo opazili mi sokoli — zgolj »Sokoljski glasnik« jo je površno omenil. In vendar je to najtehtnejša knjiga, ki je bila pri nas kdaj napisana o Sokolstvu in sokolstvu. Še več, to je sploh prva knjiga, ki motri nas in naše delo z visokega zrelšča in govori o nas drugače, kakor v plehkih, politično barvanih stavkih ali v votlih besedah slamnato navdušenega »društvenika«, »prijatelja« in »tudisokola«.

Nisem sposoben, da bi ocenil čisto modroslovno stran Dergančevega dela. Nam to tudi potrebno ni. Pomembno in potrebno pa je, da vidimo, kako je pisec dojel sokolstvo in kakšnega nam spet podaja v svojem delu.

Na 32 straneh uvoda pripoveduje brat Derganc, zakaj je kot zdravnik spisal modroslovno knjigo: »Te vrstice so vzrasle iz človeškega trpljenja in zdravniškega sočutja z zdravilnim namenom krepke injekcije optimizma ali knjige tolažbe«. V vsej knjigi je pisec zvest temu namenu, saj veje iz vse knjige čvrsto upanje in trdno prepričanje, da gre človeštvo brez postanka v svetlejšo bodočnost, da ima delo dandanašnjih ljudi velik pomen za tisto, kar pride, in da je v tem svrhovitem prizadevanju Sokolstvo najsmotnejša združba, sokolstvo pa najpravilnejša pot. Zaradi tega prepričanja in zavoljo vedrosti mora ta knjiga v knjižnico vsakega našega društva, pa tudi v roke vseh bratov in sester, ki jim je Sokolstvo več kakor navadno »društvo«, v katerega so cepnili po golem naključju in v katerem ne vidijo nič pomembnega.

Brat Derganc postavlja svoj svetovni nazor (»svetozor«) na dognanje, da se je človeštvo izpačilo v pretiran individualizem, v sebičnost, da pa se z vzgojo lahko vrne in da se tudi res vrača k prvotni skupnosti in ljubezni.

Drugi temelj njegovega nazora je pa dejstvo, da en sam človek nikdar ni mogel dognati resnice; človeštvo se ji bliža le postopoma in le s skupnim, složnim delom vseh (»sotrudnorazvojna metoda«). O učin-

kovitosti vzgoje ga naposled prepričujejo spoznanja znanosti, da je namreč mogoče s preišljenim ponavljanjem pravih reakcij zatrei v človeku sebičnost (ki se je pritirala do sedanje stopnje tudi le z dolgotrajnim ponavljanjem reakcij v stotisočletjih ledenih dob, ko je skopa priroda silila v sebična dejanja) in ga storiti sočutnega. Zaradi tega postaja vzgoja najpomembnejši družbeni činitelj in zavzema zaradi spoznanja dušeduhovne degeneracije in možnosti njene vzgojne regeneracije vzgojno delo prvo mesto med socialnimi opravili. Pri ureditvi vzgoje tudi ne smemo pozabiti, da se razvija normalen človek intelektualno do smrti, zato se moramo vzgajati po temeljni vzgoji v državnih šolah v enako pomembnih dopolnilnih in usovršilnih prosvetnih združbah. Sokolstvo je taka metoda. Prav iz visokih vzgojnih nalog in njihovega cilja pa izhaja zanj zahtevke po naprednosti (ne v političnem pomenu!) in verski nepristranosti, prav kakor tudi za šolo in učitelja. Poglavlje IV. (str. 20—26), v katerem ta dva zahtevka utemeljuje, je tako jasno, da bi se ga morali mnogi naši ljudje, tudi vodilni, naučiti na pamet in je eno izmed najlepših v vsej knjigi. Naposled ugotavlja, da je edino zdravilo za dandanašnjo zastrupljajočo sebičnost posameznika in skupin vzgojni in evgenični prerod.

V esaju o »Francoskem in slovanskem intelektualizmu« govori najprvo o zgodovini nazorov, o duhu in duši. Jedrnati pogled na pot nazaj zelo podpre razumevanje nadaljnjih misli, kjer razlaga »psihotehnični stroj«: razvoj duše in duha ter borbe med njima, naposled pa govori o sestavi (sintezi) francoskega in slovanskega duha: razuma in bratstva.

V duhu svojega svetozora obuja v drugem esaju spomine na Kreka, tega našega močnega človeka, ki je o teh rečeh podobno mislil.

Zatem govori o krizi socializma (ne v tesnem političnem pomenu), ki je zašel v stisko zavoljo prirodno pogojene, ne po lastni volji zagrešene degeneracije razumništva, od katerega je zavisna ogromna večina ljudstva. Dandanes smo spoznali vzroke degeneracije in vidimo tudi rešitev: vzgojo, zlasti vzgojo vodilnega sloja, razumništva, k sočutju in ljubezni. Pogled

na razvoj socializma v minilih vekih daje piscu dokaze za to. Vzrok za neuspeh dandanašnjega političnega socializma vidi v tem, da je le-ta prezrl glavni in prvenstveni pomen ureditve telesne in dušeduhovne vzgoje in prosvete ter da se je namesto tega oklenil drugotnega, pomožnega sredstva: gospodarske in politične ureditve. »Kaj pridi najpopolnejša organizacija (organizirano sodelovanje), ako leži v duši contradictio in adjecto (nasprotje v samem sebi) individualistične degeneracije kakor smrtna kal?«. V posebnem poglavju se bavi pisec z borbo med nemškim in slovanskim socializmom ter nazadnje z bodočnostjo socializma. Veruje v počlovečenje vseh ljudi in v osvoboditev duha.

Najpomembnejši je za nas esej o »verzizmu« kot svetovnem nazoru. Tu preprosto in prepričevalno razlaga temelje Tyrševe filozofije. Pove, kako je Tyrš težko zbolel in ozdravel s telovadbo, govori o fiziologiji in psihologiji telovadbe, o Tyrševem življenjskem snu, da bi postala telovadba narodovo zdravilo, o njegovem znanstvenem delu in o pripravi za filozofijo, o skrivnostni moči ponavljanja in vzgoje, o nagonu in navadi. Bavi se s človeškim spoznavanjem, z znanstvenim temeljem sokolske vzgoje, s Tyrševo metodo sotrudnorazvojne tekme in s Tyrševo filozofsko oporoko. Drugi razdelek je posvečen vpra-

šanju sotrudnorazvojne tekme, tekmi sokolizma in rasizma, Sokolstvu in slovanstvu ter iznova vprašanju verstva v Sokolu in zgodovinski nalogi krščanstva. Razpravlja o Sokolu in politiki, kjer prihaja do sklepa, da je politiziranje v Sokolu nemo-goče, o razmerju med nami, fašizmom in rasizmom, o tekmi med individualistično in sotrudnorazvojno sokolsko metodo.

Knjiga je, kar se tiče nas, zakladnica dragocenih misli in jasno razloženih pojmov. Preveva jo tako močan duh vedrosti in prepričanosti o potrebi našega dela in o njegovi uspešnosti, da sem preverjen, da bo marsikoga pridobila za sokolstvo; tistim pa, ki so sredi dela, bo brevir, iz katerega bodo zajemali tolažbo in vero v svoje početje, ki jo vsakdanost tolikokrat potlači.

Dergančeva knjiga ni »sokolska« knjiga. Je plod njegovih nazorov in misli, toda o nas je napisal toliko in tako tehtnega, da bo težko kdo napisal kaj boljšega. Zato mu bomo vedno hvaležni, kakor mu mora biti hvaležen vsak pravičen človek, pa naj se nagiba na to ali ono »stran«, zakaj vsako delo za izboljšanje človeka je plemenito; naj bodo pota še tako različna in stremljenja na videz čisto nasprotna, smoter je vendar isti. Tudi si ne morem misliti, da bi mogel kdorkoli braniti sokolstvo pred očitki vsakdanjosti, ne da bi poznal Dergančevo knjigo.

Stanko Trček.

Razno

Iz življenja Sokola I, Ljubljana-Tabor.

Društvo je imelo dne 7. junija javno telovadbo, ki je bila verno zrcalo marljivega zimskega in pomladanskega dela. Vreme je bilo to pot kakor nalašč, občinstva več ko zadnja leta, vendar bi ga lahko bilo še več, saj sta prišla na enega telovadca komaj po dva gledalca. V dveh in četrtni uri je o telovadnih oddelkih v 21 točkah bogatega in zanimivega sporeda pokazalo pestrost Tyrševega telovadnega sestava. Redovne vaje članov, hkratni skoki v višino, simbolično izvajanje metov, razni teki, rajalni nastop članic in ženskega naraščaja, hkratne vaje članov in članic na treh bradljah, igre dece, orodna telovadba ter narodna kola članstva, naraščaja in dece so bile zanimive točke, ki so se vrstile med

prostimi vajami vseh oddelkov. Proste vaje so bile razen nekaterih manjših napak in delne nepazljivosti pri kritju izvedene prav dobro, saj so sestavljali vseh vaj, razen vaj za članice, s Tabora. Pri prostih vajah je nastopilo 56 članov, 33 članic, 31 ženskega, 62 moškega naraščaja, 132 moške in ženske dece, skupaj 314 oseb.

Prav prisrčen je bil ugovor v prireditvi, ko so tekači, izvajajoči z govorečimi baklami zvezdni tek po ljubljanskih ulicah, pritekli skozi vse štiri vhode na telovadišče in pred ozaljšanim kipom pokojnega Toneta Maleja zažgali spominski ogenj. Na telovadišču so se medtem zvrstili vsi telovadni oddelki s tremi prapori, godba je zaigrala maratonske fanfare. Prizor je bil tako sokolsko veličasten, da je občinstvo kar stoje pričakovalo poziva na enominutni molk

v spomin pokojnemu borcu bratu Tonetu Maleju. Prav tako smiselno je bil tudi sklep javne telovadbe, ko so se vsi oddelki zbrali na telovadišču in zapeli »Pesem sokolskih legij«, nato pa v četverostopnih strujah strumno odkorakali s telovadišča. Zvečer je bil zelo dobro obiskan družabni večer za članstvo in naraščaj.

Dne 14. junija je društvo polnoštevilno sodelovalo na župnem zletu in pred tem na župnih tekmah članstva in naraščaja, pri katerih so se postavili zlasti ženski oddelki, ki so si priborili več prvih mest.

Dne 21. junija sta članstvo in naraščaj napravila kolesarski izlet v Kamnik, se tam kopala v novem kopališču in pred odhodom obiskala prerani grob brata Emila Vilfana.

Od 26. do 29. junija je društvo pohitelo na zlet v Subotico, katerega se je udeležilo 26 članov in članic, med temi 20 telovadcev in telovadk. Zveznih tekem se je udeležilo 7 tekmovalcev in 8 tekmovalk, ki so priborile društvu dve prvenstvi, in sicer v višjem in v nižjem oddelku.

Prve tri nedelje meseca julija sta pa članstvo in naraščaj pohitela v pomoč vsem društvom okolice Ljubljane, in sicer dne 5. v Štepanjo vas, Polje, Trzin in v Višnjo goro, dne 12. v Zalog in Ribnico, dne 19. pa v Mengeš. Čisto v smislu naše pesmi: »Le naprej, brez miru...«. * *

Zveza poljskega sokolstva šteje po podatkih, ki so bili zbrani za letošnjo skupščino, 41.364 članov, 9.469 članic in 5.852 naraščaja, vsega skupaj torej 56.685 pripadnikov. Dece poljsko sokolstvo nima, ker šolski zakoni na Poljskem ne dovoljujejo deci, da bi se vzgajala v sokolskih telovadnicah. Razmerje med telovadečim in netelovadečim članstvom je zelo ugodno, saj telovadi pri članih 32%, pri članicah pa celo 52% vsega članstva. Društva imajo 283 odsekov za proste panoge, 220 odsekov za odbojko, 165 odsekov za koškanje in 128 odsekov za nogomet. Minilo leto je bilo v Zvezi 35 župnih zletov in 70 župnih tekem, Zveza sama je pa priredila prvo tekmo za prvenstvo Poljske v orodni telovadbi. Od prejšnjega leta se je število sokolskih domov zvišalo za 7, število telovadišč za 10, tako da ima zdaj poljsko sokolstvo vsega 174 telovadnic in 154 telovadišč.

Prihodnji, **deseti češkoslovaški vsokolski zlet** bo leta 1938. v Pragi. Čeprav

sta do takrat še dve leti, se češkoslovaško sokolstvo že zdaj prav pridno pripravlja nanj. Sestavljen je že zletni odbor, katerega predsednik je starosta ČOS brat dr. Bukovský, in izvoljeni so predsedniki posameznih odsekov. V eni izmed sejnih dvoran Tyrševega doma je urejena zletna pisarna, ki že od dne 23. marca redno posluje. Zletišče bo spet na Strahovem, kjer je bilo tudi pri zadnjih dveh zletih. Začasni spored zleta je tale: dne 5. junija 1938 bo nastop učencev in učenk osnovnih šol, dne 12. junija nastop srednješolskega dijaštva, dne 16. junija obrambni dan, pri katerem bodo sodelovale praške župe in praška posadka, od 26. do 29. junija naraščajski dnevi, dne 30. junija in 1. julija mednarodna tekma članov in članic, dne 2. julija tekme in nastopi dece in naraščaja za tuje goste, od 3. do 5. julija glavni zletni dnevi in dne 6. julija nastop vojske. Umetniški odbor je že razpisal natečaj za veliki zletni lepak in za zletne znake za deco, naraščaj in članstvo, sam pa izdeluje načrte za zletne tiskovine in propagandne knjižice. V najkrajšem času bo tudi razpisan natečaj za skupne proste vaje za vse oddelke.

Dne 10. maja je bila v Pragi **seja Zveze slovanskega sokolstva**, katere so se udeležili zastopniki vseh v Zvezi včlanjenih sokolskih zvez. Starosta Zveze brat dr. Bukovský se je v svojem otvoritvenem govoru spomnil umrlega tajnika Zveze brata Vincenca Štěpánka, ki si je pridobil toliko zaslug za sokolstvo in slovanstvo, in brata Adama Zamoyskega, soustanovitelja in podstaroste Zveze, ki zaradi bolezni ni mogel priti na sejo. Zborovalci so mu poslali brzozavni pozdrav. Poročila posameznih odbornikov so bila sprejeta brez razprave. Sklenjeno je bilo med drugimi, da bodo za naprej zvezne smučarske tekme vsako leto, in ne kakor doslej samo ob zveznih zletih, kar bo razmahu smučarstva samo v prid. Pri volitvah je bil izvoljen za starosta Zveze spet brat dr. Bukovský, za prvega podstarosta brat Gangl, za drugega brat Arciszewski, starosta poljskega sokolstva, za tajnika brat Köppl in za blagajnika brat Truhlář. Načelnik je ostal za zdaj brat dr. Klinger, in sicer do volitev, ki jih bo izvršilo v kratkem zvezno načelnništvo. Pravila Zveze se bodo glede na razširjene naloge v najkrajšem času izpremenila in postavila na širšo in trdnjšo osnovo.